

Annettu julkipanon jälkeen
21.12.2011

ASIA Etelä-Karjalan maakuntakaavan vahvistaminen**VAHVISTETTAVAKSI SAATETTU PÄÄTÖS**

Etelä-Karjalan liiton maakuntavaltuuston päätös 9.6.2010 Etelä-Karjalan maakuntakaavan hyväksymisestä.

KAAVAN SISÄLTÖ

Etelä-Karjalan maakuntakaava on kokonaismaakuntakaava, joka korvaa aiemman kokonaisseutukaavan.

LAUSUNNOT

Sisäasiainministeriö, puolustusministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö, maa- ja metsätalousministeriö, liikenne- ja viestintäministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö sekä sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö ovat antaneet maakuntakaavasta lausunnon. **Sisäasiainministeriöllä** sekä **työ- ja elinkeinoministeriöllä** ei ole ollut huomautettavaa kaavasta. Lisäksi **valtiovarainministeriölle** on varattu tilaisuus lausunnon antamiseen. Kaavasta on antanut lausuntonsa myös Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.

Puolustusministeriö on esittänyt lausunnossaan kaavaselostukseen seuraavia tarkistuksia. Melualueiden osalta tulisi tehdä tarkennukset siten, että sivulla 60 olevaa tekstiä tarkistetaan seuraavanlaisiksi: "Muiden ampumaratojen, kuten Jukajärven ampuma-alueen ja Kaakkois-Suomen rajavartioston Immolan ampumaratojen melualueet: melualue kuvaa ampumaradan melualueita, jossa melualueen sisäpuolella ampumamelun päiväjän keskiäänitaso L_{Aeq} ylittää 55 dB." Vastaava korjaus tulisi tehdä sivun 156 tekstiin ja kaavamääräyksiin.

Kaavassa on osoitettu myös tuulivoimatuotantoon soveltuvia alueita (tv). Tuulivoimarakentamisen osalta puolustusvoimille on tärkeää, että tuulivoimaloiden sijoittamisessa otetaan huomioon puolustusvoimien lakisääteisten tehtävien toteuttaminen normaali- ja poikkeusoloissa sekä niiden edellyttämät koulutus- ja harjoitusmahdollisuudet. Tutkimusten nojalla on todettu tuulivoimaloiden aiheuttavan häiriöitä valvontasensoreille, erityisesti tutkille sekä viestiliikenteelle, kuten tv- ja radiosignaaleille laajalle alueelle ulottuvia ympäristövaikutuksia, jotka tulisi ottaa huomioon yksityiskohtaisemmassa alueidenkäytön suunnittelussa ja rakennuslupapäätöksiä tehtäessä. Tämän vuoksi tulee aina pyytää puolustusvoimien lausunto ennen yksityiskohtaisemman kaavan ja rakennuslupapäätöksen tekemistä. Maakuntakaavan suunnittelumääräystä tulee täydentää siten, että turvataan puolustusvoimien lakisääteisten tehtävien toteuttaminen. Tuulivoimalat eivät saa aiheuttaa haittaa valvontajärjestelmille ja viestiliikenteelle.

Opetus- ja kulttuuriministeriö on edelleen pyytänyt kaavasta lausuntoa Museovirastolta. Museoviraston lausuntoon viitaten opetus- ja kulttuuriministeriö on puoltanut kaavan vahvistamista.

Museovirastoa on kuultu maakuntakaavan laatimisen eri vaiheissa koskien arkeologisen kulttuuriperinnön, rakennetun kulttuuriympäristön ja kulttuurimaiseman huomioon ottamista. Kulttuuriympäristön asiantuntijana ja osallisena on kaavahankkeessa kuultu myös Etelä-Karjalan museota.

Museovirasto on käsitellyt Etelä-Karjalan maakuntakaavasta antamissaan lausunnoissa erityisesti arkeologista kulttuuriperintöä sekä kulttuuriympäristöä koskevien valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden toteutumista. Maakunnallisia ominaispiirteitä omaavien teemojen ja kohteiden sisällyttämistä kaavaan on käyty läpi maakuntakaavan ohjausryhmässä, jossa on ollut Etelä-Karjalan museon edustus.

Ehdotusvaiheessa esillä ollut kaavasunnitelma antoi aihetta vielä joihinkin esitystapaa ja havainnollisuutta koskeviin Museoviraston korjausehdotuksiin, jotka on otettu hyväksytyssä maakuntakaavassa huomioon.

Arkeologisen kulttuuriperinnön, rakennetun kulttuuriympäristön ja kulttuurimaiseman suojeluarvot on turvattu Etelä-Karjalan maakuntakaavassa riittävän hyvin. Museovirasto on katsonut, että Etelä-Karjalan maakuntakaava täyttää maankäyttö- ja rakennuslain 28 §:ssä tarkoitetut sisältövaatimukset kulttuuriperinnön osalta ja puoltanut sen vahvistamista.

Maa- ja metsätalousministeriön lausunnossa on todettu, että sen toimialan kannalta keskeiset kaavamerkinnot ja -määräykset liittyvät maa- ja metsätalousvaltaisiin alueisiin. Maa- ja metsätalousministeriön mukaan yleisellä tasolla kaavaehdotus tukee kestävän metsätalouden periaatteita ja metsäelinkeinojen toimintamahdollisuuksia sekä metsätalouden ja muiden muiden käyttömuotojen yhteensovittamista. Metsätalouden toimintaedellytysten kannalta on tärkeää, ettei metsävaltaisilla alueilla tule merkittäviä maankäyttömuodon muutoksia.

MY-aluevarausten yhteydessä on todettu, että alueen suunnittelussa tulee turvata maa- ja metsätalouden ja muiden maaseutuelinkeinojen toimintaedellytykset ja metsätalouden harjoittaminen perustuu metsälakiin. Maa- ja metsätalousministeriön mukaan MY-alueiksi tulee merkitä vain ne alueet, jotka ovat erityisen perusteltuja ympäristöarvojen kannalta.

Kaavassa on esitetty MU-merkinnällä ulkoilun kannalta seudullisesti ja maakunnallisesti merkittäviä metsätalousvaltaisia alueita. Näiden kohteiden suunnittelussa tulee turvata metsätalouden toimintaedellytykset, sillä alueiden käytön päätarkoitus on metsätalous. Alueilla metsätalouden harjoittaminen perustuu metsälakiin.

On erittäin tärkeää, että kaavaan kirjatut periaatteet näkyvät myös käytännössä yksittäisiä maankäyttöpäätöksiä toimeenpantaessa. Siten vältetään tarpeettomia lupamenettelyjä ja metsänsäilytyksen rajoituksia.

Maa- ja metsätalousministeriö on katsonut lausunnossaan, ettei maakuntakaavan vahvistamiselle ole laillista estettä.

Liikenne- ja viestintäministeriö on esittänyt hallinnonalansa yhteisenä lausuntona seuraavaa.

Vesitieverkko, rataverkko ja tieverkko

Aiemmin hallinnonalan viranomaisten antamissa lausunnoissa esitetyt asiat on vesitieverkon osalta otettu hyvin huomioon. Rataverkon osalta asiat on huomioitu muutoin paitsi Simolan ja Ylämaan välisen raideyhteystarpeen merkintää, joka on säilytetty maakunta-kaavassa ohjeena, että kyseistä yhteyttä tulee kiviteollisuutta kehitettäessä tutkia. Koska hanketta koskevia suunnitelmia ei ole tehty eikä hankkeen tutkiminen ole nyt maankäytöllisestikään perusteltua, liikenne- ja viestintäministeriö on katsonut ettei yhteystarpeen esittämiseksi ole riittäviä perusteita. Maantieverkkoa koskevat asiat on Liikenneviraston ja Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen mukaan pääosin otettu huomioon.

Maankäyttö

Kaupallisten palvelujen suuryksiköitä on esitetty edelleen kahdeksan, joista viisi sijaitsee keskusta-alueiden ulkopuolella. Liikennevirasto on aikaisemmassa lausunnossaan todennut maakuntaliitolle, että maakuntakaavalla on keskeinen rooli maakunnan kestävä kehityksen edellytyksiä määriteltäessä. Uusien ratkaisujen mahdollistaminen on yhtä tärkeää kuin olevien resurssien tehokas hyödyntäminen. Varsinkin monikeskuksisessa aluerakenteessa tämä edellyttää erittäin tarkkaa taajamatoimintojen kasvusuuntien, työpaikka-alueiden sekä kaupallisten palvelujen järjestämisen harkintaa. Ylimitoitus tai rakenteen hajaannus vaikuttaa kielteisesti myös liikennejärjestelmään, sen toimivuuteen ja liikenteen energiatehokkuuteen.

"Yhdyskuntarakenteen kehittämisellä on pyrittävä vähentämään liikennetarvetta, parantamaan liikenteen turvallisuutta ja edistämään joukkoliikenteen edellytyksiä. Uuden maankäytön kehittäminen irralleen nykyisestä maankäyttörakenteesta on ristiriidassa valtioneuvoston hyväksymien valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden ja yhdyskuntarakenteen eheyttämistavoitteiden kanssa." (ote Kaakkois-Suomen tiepiirin lausunnosta 22.12.2009).

Kun kaavaselostuksessa todetaan Etelä-Karjalan osalta varauduttavan, varsinkin km-2-merkinnöin sekä alueellisen että maakuntarajat ylittävän palvelutarjonnan kasvu- ja kehittämisedellytyksien toteuttamismahdollisuuksiin, olisi myös esitettävä selvitys siitä, millä alueilla tarjonnan voidaan vastaavasti odottaa pienenevän tai tarkennettu todennäköisyys-arvio sille, että niin Venäjän kuin kotimaan kaupallisten palvelujen kokonaisuus syntä kasvaa siten, että tällainen ylimaakunnallinen palvelu myös tukee muiden lähimaakuntien ja -alueiden toimivuutta ja kestävä kehitystä. Nyt maakuntakaavassa esitettyjen vähittäiskaupan suuryksiköiden alueiden (km-1, km-2, km-3) toteuttamisjärjestys, toteuttamismuodot ja niiden aiheuttamat vaikutukset on jätetty ensisijaisesti yleiskaavoituksen yhteydessä tehtäviksi.

Kaupan suuryksiköistä erityisesti Selkäharjun ja Parikkalan varausten osalta on selvitettävä liikenneyhteyksien toteuttamismahdollisuus ja liikenteelliset vaikutukset. Muutenkin maakuntakaavan vaikutusarviointi on, osin kaavan kehittämisluonteesta johtuen, varsin yleispiirteinen. Liikennejärjestelmän palvelutason varmistamista ajatellen olisi ollut suotavaa, jos arvioinnissa olisi esimerkkien avulla käsitelty esitettyjen asutuksen tiivistymis- ja laajennussuuntien, palvelukeskittymien ja muiden uusien toimintojen vaikutusta liikennesuoritteisiin sekä joukkoliikenteen palvelutasoon ja kannattavuuteen, vastaavasti kuin tässä on arvioitu liikennejärjestelmän muutoksia, niiden seurauksia ja niistä mahdollisesti aiheutuvien haittojen torjuntaa.

Liikenteen ja logistiikan aluerakenteellisia ja paikallisia vaikutuksia arvioitaessa on myös syytä ottaa huomioon niitä vaikutuksia, jotka kohdistuvat haja-asutusalueisiin tai toimitoihin, joita ei kehitetä tai joiden palvelujen voi odottaa siirtyvän suurempiin keskittymiin. Tästä seuraa usein kunnilta edellytettujen lakisääteisten julkisten liikennepalvelujen, esim. koulukuljetusten ja terveys- ja sosiaaliperusteisten kuljetusten kysynnän kasvu.

Liikenne- ja viestintäministeriö pitää tärkeänä yhdyskuntarakenteen kehittämistä siten, että julkisten ja yksityisten palveluiden saavutettavuus ja työpaikkojen sijainti on suunniteltu mahdollisuuksien mukaan asuinalueiden läheisyyteen, jolloin henkilöautoliikenteen käyttötarve on mahdollisimman vähäinen ja joukkoliikennepalveluiden kehittäminen voidaan suunnata järkevästi erityisille joukkoliikennevyöhykkeille.

Sosiaali- ja terveysministeriö on todennut yhteistyössä Etelä-Suomen aluehallintoviraston kanssa laaditussa lausunnossaan, ettei maakuntakaavassa ole erikseen painotettu vaikutuksia ihmisten terveyteen. Terveysvaikutukset on huomioitu yleisesti ympäristövaikutusten kautta.

Kaavan laadinnassa on huomioitu sään ääri-ilmiöt ja tulva-alueet. Kaavaan on merkitty tärkeimmät pinta- ja pohjavesialueet ja niiden suojelemiseksi on annettu suunnittelumääräykset, joissa on veloitettu ottamaan vesiensuojelunäkökulmat huomioon siten, ettei alueen käyttöä vedenhankintaan vaaranneta. Kaava-alueelle on merkitty pohjavesialueille yksittäisiä olemassa olevia ampumaratoja ja maa-aineksen ottoalueita, jotka voivat aiheuttaa pohjaveden pilaantumisriskiä.

Alueen suurimmat teollisuuslaitokset on merkitty kaavaan ja niille on annettu suunnittelumääräykset ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi. Lisäksi Seveso II -direktiivin mukaisille laitoksille on osoitettu konsultointivyöhykkeet, joiden yksityiskohtaisempaan suunnitteluun on kiinnitettävä erityistä huomiota. Kaavassa suunnittelumääräykset on annettu ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi ja turvallisuuden turvaamiseksi, mutta ei suoraan terveyshaittojen ehkäisemiseksi.

Mahdollista pöly-, melu- ja vesistöhaittaa aiheuttavia turvetuotannon ja kiviaineksen ottoalueita ei ole sijoitettu suurimpien asutuskeskittymien eikä vesistöjen läheisyyteen. Lisäksi suunnittelumääräyksissä on huomioitu riittävien suojaetäisyyksien varaaminen suunniteltaessa herkkiä toimintoja.

Liikenne on merkittävä melusta johtuvien terveyshaittojen aiheuttaja. Meluhaitan lisäksi liikenteestä aiheutuu myös muita ympäristö- ja terveyshaittoja, kuten hiukkas- ja pakokaasuhaittoja. Liikennejärjestelmien lähiympäristöön aiheuttama melu, päästöt ja tärinä on otettu huomioon maakuntakaavan suunnittelumääräyksissä.

Maakuntakaavaan on osoitettu melualueita ampuma- ja moottoriurheilualueille sekä lento-toiminnan alueille. Lisäksi maakuntakaavaan on osoitettu tuulivoiman tuotantoon soveltuvia alueita, joissa tulee huomioida tuulivoiman aiheuttama melu ja muut haitat. Immolan ampumaradan melualueen kuvauksessa on mainittu, että melualue kuvaa ampumaradan melualueita, jossa melualue-rajauksen sisäpuolella ampumamelun maksimitaso L_{Aeq} ylittää 55 dB. Ampumaratojen melualue-rajauksena tulisi käyttää maksimitasoa L_{AI} 65 dB.

Maakuntakaavaan ei ole erikseen merkitty hiljaisia alueita, mutta kaavaan on osoitettu luontomatkailun ja virkistykseen kehittämisen kohdealueita, luonnonsuojelualueita ja muita luontomatkailun kehittämiskohteita, joita voidaan jossain määrin pitää myös hiljaisina alueina.

Edellä olevin huomautuksin Etelä-Karjalan maakuntakaava antaa hyvän lähtökohdan alueen tarkempaan suunnitteluun. Alueen tarkemmassa suunnittelussa olisi toivottavaa, että alueelle sijoitettavien toimintojen mahdollisesti aiheuttamat terveyshaitat otettaisiin mahdollisimman kattavasti huomioon. Terveyshaittojen arvioinnin yhteydessä tulisi kuulla asianomaista kunnan terveydensuojeluviranomaista ja aluehallintovirastoa.

VALITUKSET

Valittajat

Maakuntavaltuuston päätöksestä ovat valittaneet:

- 1) Yhteisellä valituskirjelmällä Etelä-Karjalan luonnonsuojelupiiri ry ja Poitsilanmaan Luontoyhdistys Kuikka ry
- 2) Lauri Hyrkkänen asiakumppaneineen Alina Kallio, Arvi Puonti, Jarkko Sihvo, Päivi Viitanen, Leena Kontio, Aki Ahokainen, Reijo Rikkilä, Merja Kallio, Juho Lamminpää, Pekka Leinonen, Timo Rahikainen, Terttu Savolainen, Kimmo Illukka, Pekka Sokura, Eva Pohjapelto ja Karl-Erik Pohjapelto
- 3) Yhteisellä valituskirjelmällä Aarre ja Aira Jokelainen sekä Jani Jokelainen
- 4) Risto Kaivola
- 5) Markku Kauria ja Harri Pettinen
- 6) Väinö Kauria perikunta/Simo Kauria
- 7) Kirsti Kilpi
- 8) Jorma Lähde
- 9) Heimo ja Annikki Piiparinen
- 10) Eero Pöyhiän perikunta/Sirpa Vesterinen
- 11) UPM-Kymmene Oy

Valitusten sisältö

1) Etelä-Karjalan luonnonsuojelupiiri ry ja Poitsilanmaan Luontoyhdistys Kuikka ry

Valituksessa on katsottu, etteivät maakuntakaavan selvitykset ja arvioinnit ole riittäviä rakentamisen, maa-ainesten oton sekä teollisuuden ja kaupan toimintoihin varattujen alueiden maakunnan luonnonolosuhteisiin kohdistuvien vaikutusten osalta. Valittajan mukaan aluevaraukset poistavat pysyvästi merkittävän määrän yhteyttävästä metsäpinta-alasta, minkä vaikutuksia ei ole selvitetty eikä arvioitu. Pysyvästi poistuvat alueet tulee huomioida ja kompensoida osoittamalla uusia luonnon monimuotoisuutta pysyvästi säilyttäviä alueita (SL, luo jne.).

Maankäyttö- ja rakennuslain 5 § edellyttää luonnon monimuotoisuuden ja muiden luonnonarvojen säilymistä. Merkittävä määrä maakuntakaavan erilaisista aluevarauksista tulee poistamaan pysyvästi metsäpinta-alaa, minkä seurauksena maakunnan luonnon monimuotoisuus kapenee sekä lajien ja luontotyyppeiden uhanalaisuus lisääntyy.

Maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:n mukaan kaavan tulee perustua riittäviin tutkimuksiin ja selvityksiin. Näitä ei alueelta ole tehty riittävässä laajuudessa. Maakuntakaavan laatimisen perustana ei ole ollut ajantasaista luonto- ja ympäristöselvitystä.

Maankäyttö- ja rakennuslain 28 § edellyttää, että kaavaa laadittaessa on kiinnitettävä huomiota maakunnan oloista johtuviin erityisiin tarpeisiin. Koska maakunnan luonnonsuojelun taso on valtakunnallisessa vertailussa kaikkein heikoin (suojelutaso alle 0,3 %), on

maakunnassa erityisesti otettava huomioon luonnon monimuotoisuuden vaikuttavat asiat, huomioitava aluevarausten pysyvästi poistamat alueet ja kompensoitava vaikutukset lisäämällä suojelualuevarauksia. Alueiden käytön tulee perustua ekologiseen kestäväyteen ja luonnon monimuotoisuuden säilymiseen jatkossakin.

Maankäyttö- ja rakennuslain 30 §:ssä todetaan, että jos jokin alue on maiseman, luonnonarvojen, rakennetun ympäristön, kulttuurihistoriallisten arvojen tai muiden erityisten ympäristöarvojen vuoksi suojeltava, maakuntakaavassa voidaan antaa sitä koskevia tarpeellisia suojelumääräyksiä. Laki antaa siis mahdollisuuden tarpeellisille suojelumerkinnoille, mutta maakuntaliitto ei ole ottanut huomioon luontojärjestöjen asiantuntijoiden esittämiä ehdotuksia suojelumerkinnoiksi, kuten luo-merkintää (luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue). Maakuntakaavassa ei ole lisätty aluevarauksia eikä arvokaiden metsä- ja suoluonto- ja vesialueiden keskinäisiä yhteyksiä käytettävissä olevin kaavamerkinnoin.

Maankäyttö- ja rakennuslain 1 § luo tärkeän perustan maakuntakaavan suunnittelulle, sillä laissa todetaan muun muassa, että maakuntakaavassa luodaan edellytykset hyvälle elinympäristölle sekä edistetään ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävä kehitystä. Tavoitteena on myös turvata jokaisen osallistumismahdollisuus asioiden valmisteluun, suunnittelun laatu ja vuorovaikutteisuus, asiantuntemuksen monipuolisuus sekä avoin tiedottaminen käsiteltävinä olevissa asioissa. Maakuntakaavan suunnittelussa tulee siis huomioida luontojärjestöjen erityisasiantuntemus luonnonsuojelukysymyksissä.

Lisäksi maakuntakaavoituksessa tulee huomioida luonnonsuojelulain 1 §, 3 § ja 5 § sekä erityisesti Euroopan yhteisön luonnonvaraisten lintujen suojelusta annettu direktiivi eli lintudirektiivi 79/409/ETY ja luontodirektiivi 92/43/ETY, sekä Suomen luontotyyppien uhanalaisuus, josta on julkaistu laaja ja kattava tietopaketti uhanalaisten luontotyyppien tunnistamiseksi (Suomen luontotyyppien uhanalaisuus, osat 1 ja 2).

Luontojärjestöt ovat tehneet pitkäjänteistä työtä tutkimalla, kartoittamalla ja selvittämällä maakunnan luontoarvoja.

Suojelurajaukset edustavat luonnon monimuotoisuuden säilyttämisen kannalta ehdotonta minimitasoa, joka tulisi turvata heti. Etelä-Karjalan suojelutasoa tulee parantaa muiden maakuntien tasolle ja pidemmällä aikajänteellä uusimpien tutkimusten edellyttämälle 10–15 % tasolle.

Valituksessa on vaadittu muutosta maakuntakaavaan valituksen liitteissä 1 ja 2 esitettyjen selvitysten ja kartoitusten perusteella. Valituksen liitteen 1 selvitys koskee Ruokolahden kunnan alueelle sijoitettavia kohteita. Selvitys perustuu kartoituksiin, tutkimuksiin ja selvityksiin, joiden perusteella maakuntakaavaan on esitetty suojeltavia alueita. Valituksen liitteen 2 selvitys koskee koko Etelä-Karjalan maakuntakaava-alueita.

Valituksen liitteissä on vaadittu poistettavaksi maakuntakaavasta maa-ainesten ottoalueita (EOM), moottorikelkkareitit, Lappeenrannan Ruohosaaren taajamatoimintojen alue (A) ja tieliikenteen yhteystarve, Lappeenrannan saaristokaupungin, Muukonsaaren, Haukilahden ja Ilottulan alueille osoitetut rakennetta tiivistävät tai uudet asuntovaltaiset alueet (Ar) sekä niihin liittyvät tieyhteydet, Joutsenon Muukonsaaren maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla on ulkoilun ohjaamistarvetta (MU), Taipalsaaren Kutilan ja Savitaipaleen Orrain vesiliikenteen yhteystarpeet, uusi/kehitettävä laivaväylä Pien-Saimaalta Umianlammen kautta Suur-Saimaan Kiviselälle, tuulivoiman tuotantoon soveltuvat alueet (tv) Lappeenrannan Muukonkangasta lukuun ottamatta, Ruokolahden ja Rautjärven välinen uusi ohjeellinen pääsähkolinja sekä kansainvälisen öljyjohdon yhteystarve Ylämaalla.

Edellä mainittujen vaatimusten lisäksi valituksen liitteissä on vaadittu Lappeenrannan Ruohosaaren taajamatoimintojen alueen (A) sekä Pien-Saimaalle osoitettujen rakennetta tiivistävien tai uusien asuntovaltaisten alueiden (Ar) ja saaristotien (yt-1) poistamista ja muuttamista virkistys- ja ulkoilualueiksi (VR); Lappeenrannan Muukonsaaren rakennetta tiivistävän tai uuden asuntovaltaisen alueen (Ar) sekä maa- ja metsätalousvaltaisen alueen, jolla on ulkoilun ohjaamistarvetta (MU) poistamista ja muuttamista luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeäksi alueeksi (luo); Lappeenrannan Haukilahden ja Ilottulan rakennetta tiivistävän tai uuden asuntovaltaisen alueen (Ar) poistamista ja muuttamista maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi, jolla on ulkoilun ohjaamistarvetta sekä erityisiä ympäristöarvoja (MU/MY) sekä Taipalsaaren Sarviniemen alueen matkailun ja virkistykseen kehittämisen kohdealueen (mv) poistamista ja muuttamista luontomatkailun ja virkistykseen kehittämisen kohdealueeksi (ml). Valituksen liitteissä on vaadittu muutoksia kaavamerkintöjen suunnittelumääräyksiin (ml, viheryhteystarve/ekologinen käytävä, MU/MY, kehitettävä matkailu- ja maisematie, retkeilyreitti E10 ja muut reitit, ma/mv, ma/mm, luo, MY) ja niihin koskeviin kaavaselostuksen kuvauksiin sekä viheryhteystarpeen/ekologisen käytävän merkinnän sijaintiin Ruokolahdella. Valituksen liitteissä on vaadittu uusien luonnon monimuotoisuuden ja -suojelun, kulttuuriympäristön sekä ulkoilun ja virkistykseen kannalta arvokkaiden alueiden (luo, ma/mv, MU/MY, MY, S, SL, VR, W, W/s) sekä viheryhteystarpeiden/ekologisten käytävien merkintöjen osoittamista maakuntakaavassa.

2) Lauri Hyrkkänen asiakumppaneineen

Valituksessa on vaadittu Taipalsaaren harjoitus- ja ampuma-alueelle osoitettujen laajennusten jättämistä vahvistamatta maakuntakaavasta seuraavin perustein. Valittajan mukaan Taipalsaaren harjoitus- ja ampuma-alueella koskeva pakkolunastuslupa on annettu 23.2.1972. Puolustusvoimien lupaukset ovat jääneet huomattavilta osin täyttymättä. Sitä vastoin monen tilan elinolosuhteita on heikennetty ja jopa hävitetty. Puolustusvoimien toiminnasta on hyvin huomattavaa häiriötä paikkakunnan asukkaille, ammuntojen aikana ikkunat ja rakennukset tärisevät. Pönniälän kangas on Kaakkois-Suomen arvokasta pohjavesialuetta, jota ei ole syytä turmella. Puolustusvoimilla on eri puolilla Suomea ainakin kuusi harjoitus- ja ampuma-alueita, jotka ovat pinta-alaltaan noin 5 000–111 000 ha. Uusille tulevaisuudessa mahdollisesti käytettäville aseille on olemassa riittävästi alueita.

3) Aarre Jokelainen asiakumppaneineen

Valituksessa on vaadittu, ettei Joutsenossa Haukilahden Pekkalan alueella sijaitsevaa peltoaukeaa osoitettaisi asuinkäyttöön maakuntakaavassa. Valittajan mukaan alue on jo sovitettu osoitettavaksi maa- ja metsätaloustalouteen valmisteilla olevassa Joutsenon osayleiskaavassa. Tarkempana kaavana osayleiskaava on pätevämpi ohjausvaikutteiseen maakuntakaavaan verrattuna. Tosin lupaukset ovat vielä tässä vaiheessa Lappeenrannan kaavoittajalta suullisia ja kirjallisia odotetaan syksyllä. Valittaja on huomauttanut maakuntakaavoittajalle suullisesti lukuisia kertoja turhasta asioiden vääntelystä. Suunnittelumääräyksessä todetaan asiallisesti mm. asutuksen tiivistämisestä, mutta ratkaisussa tehdään juuri päinvastoin ja perustellaan hienoin sanankääntein. Valittajan mukaan tämä käy ilmi liitetiedostoista mukana olevista dokumenteista.

Etelä-Karjalan väestökehitys on negatiivinen, eikä uusia aluevarauksia tarvita esitetyssä muodossa. Julkinen liikenne ei palvele nyt, eikä pysty tulevaisuudessakaan palvelemaan uusia haja-asutusalueita. Vuoro aamuin illoin ei riitä lapsiperheille. Esitetyt ajatukset eivät täytä EU:n ilmastopoliittisia vaatimuksia ja Suomen poliitikkojen lupauksia. Mahdollinen asutus tulee keskittää jo olevien asuinalueiden reunamille, joita on riittävästi Lappeenrannan kaupungin keskustan välittömässä alle 5 km:n läheisyydessä. Uudet alueet tulee keskittää Haukilahden ja Ilottulantien reunamille.

Kyseinen peltoaukea on niin alavaa, että jo noin 1,5–2 metrin vedennousu Saimaassa (tapahtunut 1900-luvun alkupuoliskolla) aiheuttaa peltojen peittymisen veteen. Kaavasta on poistettu arvokkaat Pienpunkaharjuntien ja Pykälämäentien väliset harjualueet, joilla on myös maakunnallista merkitystä, ja jotka tulee palauttaa kaavakartalle. Se, miten rantoja asutetaan kun tilaa ei ole, on jo määritelty Lappeenrannan kaupungin omassa kaavoituksessa, eikä siihen tarvitse enää maakuntakaavoittajan perusteluissaan puuttua.

4) Risto Kaivola

Valituksessa on vaadittu Kemira Chemicals Oy:n Joutsenon tehtaan ympärille seiv-merkinnällä osoitetun konsultointivyöhykkeen poistamista maakuntakaavasta, koska sen määrittämisessä ei ole noudatettu Seveso II -direktiiviä eikä maankäyttö- ja rakennuslakia. Valittaja omistaa maa-alueita kyseisellä konsultointivyöhykkeellä.

Seveso II -direktiivin 12 artiklassa käsitellään maankäytön suunnittelua. Kyseisessä artiklassa annetaan määräyksiä kaavoituksessa noudatettavista menettelyistä, joten myös maakuntakaavan valmistelu kuuluu näiden menettelyjen piiriin. Kyseisessä artiklassa määrätään, että kaavoitukseen liittyviä päätöksiä tehtäessä on otettava käyttöön asianmukaisia kuulemismenettelyjä ja menettelyjen on oltava sellaisia, että päätöksentekohetkellä on käytettävissä joko tapauskohtaisen tutkimuksen tai yleisten perusteiden nojalla laadittu tekninen lausunto tuotantolaitokseen liittyvistä riskeistä.

Kaavaselostuksen kohdassa 6.9 ei ole käsitelty Kemira Chemicals Oy:n tuotantolaitokseen liittyviä riskejä, kuten olisi Seveso II -direktiivin perusteella pitänyt tehdä. Täten maakuntakaavassa ei ole Seveso II -direktiivin 12 artiklan mukaisesti perusteltu ko. konsultointivyöhykettä ja erityisesti sen laajuutta, eikä myöskään esitetty mitään teknisiä perusteita konsultointivyöhykkeen laajuudelle. Täten konsultointivyöhykkeen merkitseminen kaavakartalle ilman Kemira Chemicals Oy:n tuotantolaitoksen riskien perusteellisia selvityksiä on Seveso II -direktiivin määräysten vastainen ja täten ko. konsultointivyöhyke (2 km) tulee poistaa maakuntakaavakartasta ja kaavaselostuksesta.

Konsultointivyöhykkeen merkitseminen kaavakartalle ilman perusteellisia selvityksiä kaavaselostuksessa on myös maankäyttö- ja rakennuslain 29 § sekä maankäyttö- ja rakennusasetuksen 10 § määräysten vastaista. Myös maankäyttö- ja rakennuslain 9 § sekä maankäyttö- ja rakennusasetuksen 1 § mukainen vaikutusten selvittäminen on täysin unohdettu Kemira Chemicals Oy:n tuotantolaitoksen osalta.

Maakuntakaavaselostuksen kohtaan 6.9 on lisätty maininta, että sev-aluearajaus on ohjeellinen ja sitä tarkennetaan yksityiskohtaisemmalla selvityksellä. Kuitenkin kaavakarttaan on piirretty 2 km laaja sev-vyöhyke ja kaavaselostuksessa on mainittu 2 km laaja konsultointivyöhyke. Mitään ohjeellistakaan konsultointivyöhykettä ei voi maakuntakaavassa olla, koska sitä ei ole määritetty Seveso II -direktiivin ja maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti.

Maakuntakaavaa tehtäessä ei ote noudatettu edes ympäristöministeriön kirjettä (Kemikaaleja käsittelevät ja varastoivat tuotantolaitokset, DNro 3/501/2001), jonka liitteestä varmaankin ko. 2 km konsultointivyöhyke on otettu maakuntakaavaan. Ympäristöministeriön kirjeessä kohdassa 4 todetaan konsultointivyöhykkeiden laajuudesta, että vyöhykkeet on muodostettu laitosten riskeistä yleisesti tiedossa olevan karkean arvion perusteella eikä kyseisiä tuotantolaitoksia koskevien tarkkojen analyysien perusteella, joten niitä ei voi suoraan käyttää suojaetäisyyksinä tuotantolaitoksen ja muun toiminnan välillä.

Konsultointivyöhyke ja myös ohjeellinen konsultointivyöhyke olisi uusi rajoitus maanomistajalle, joten tätä uutta merkittävää maankäytön rajoitusta ei voi laillisesti määrätä maakuntakaavalla edellä esitettyjen puutteiden vuoksi.

5) Markku Kauria ja Harri Pettinen

Valituksessa on vaadittu, ettei maakuntakaavaa vahvistettaisi Suomenniemelle osoitettujen muinaismuistomerkintöjen Kotalampi 1 (kivikautinen asuinpaikka) ja Kotalampi 3 (4 pyyntikuoppaa) osalta ennen kuin merkintöjen paikkansa pitävyys on Museoviraston ja maanomistajan toimesta varmistettu.

Valittaja on tehnyt kaavaehdotuksesta kyseisiin merkintöihin muistutuksen, joka ei johtanut muutoksiin, koska merkinnät olivat perustuneet Museovirastosta saatuun tietoon. Valittaja on saanut Museovirastolta kirjeen, jossa on todettu muinaismuistokohteen Kotalampi 3 pyyntikuoppien olevan todennäköisesti kivikautta nuorempia ja ilmeisesti muuhun tarkoitukseen tehtyjä. Alueelle on maanomistajien toimesta laadittu ympäristöministeriön vahvistaman seutukaavan mukainen rakentamissuunnitelma.

6) Väinö Kaurian perikunta/Simo Kauria

Valituksessa on vaadittu maakuntakaavassa Suomenniemen Pajulahteen osoitetun moottorikelkkareitin yhteystarpeen jättämistä vahvistamatta ja kyseisen merkinnän osoittamista muualle. Valituksen vaatimusten perusteluina on esitetty seuraavaa.

Tähän asti valittajien omistamilla kiinteistöillä ei ole ollut minkäänlaista moottorikelkkauraa eikä -reittiä. Kyseisillä kiinteistöillä harjoitetaan aktiivisesti maa- ja metsätaloutta ja reitistä aiheutuisi näille elinkeinotoiminnoille huomattavaa haittaa. Huomattavaa haittaa ja suoranainen turvallisuusriski tulisi myös kelkkailijoille, koska kaavaan merkitty reittilinjaus kulkee valittajien omistamien alueiden halki katkaisten puiden kuljetusreitit metsästä valtatie 13 varteen valtatie länsipuolelle jääviltä metsäalueilta. Puiden kuljetus, joka tapahtuu pääosin talvisin, tapahtuisi siis useammasta kohdasta reitin poikkisuuntaan, koska vaihtoehtoista suuntaa kuljetuksille ei ole. Jos moottorikelkkareitti/yhdysreitti suunniteltaisiin valtatie 13 itäpuolelle, vastaavat pulmat puiden kuljetuksissa reitin yli olisivat olemassa.

Maastoliikennelain 16 §:n 2 momentin mukaan moottorikelkkareittiä ei saa perustaa, jos sen käyttämisestä aiheutuisi maa- ja metsätaloudelle tai muulle yleiselle tai yksityiselle edulle huomattavaa haittaa. Kyseinen lain kohta sopii käsillä olevaan yhteysreititsuunnitelmaan osaltamme ammatin harjoittamiseen kohdistuvana kohtuuttoman haitan tuottamisena rajoittamalla omassa metsässä työkoneilla vapaata liikkumista ja normaalia työntekoa reitin läheisyydessä. Se merkitsisi myös kelkkailijoiden tietoista vaaratilanteille altistamista.

Ymmärretäänkö ympäristöministeriössä nämä todelliset vaarat ja haittatekijät, mitä reittien huono sijoittelu maa- ja etenkin metsätalousalueilla tuo tullessaan. Kun lukee ympäristöministeriön raporttia 3/2009 "Moottorikelkkaväylien tavoiteverkko", huolestuu ei yhtään vähene. Siinä ei edes maininta maa- ja metsätaloutta, puhumattakaan, että otettaisiin huomiota reitityksen haittavaikutuksia näille elinkeinoille. Raportin perusteella ministeriössä kannetaan huolta vain matkailuelinkeinosta ja porotaloudesta.

Yhdellä valittajien omistamista kiinteistöistä sijaitsee asuinrakennus, joka toimii vapaaajan asuntona. Asuinrakennuksen ja valtatie 13 välinen etäisyys on vain 30 metriä ja alue

on osa puutarhaa. Varoetäisyydeksi asuinrakennuksiin ympäristöministeriö on määritellyt minimissään 50 metriä.

Maakuntahallitus on antanut valittajien muistutuksesta vastineen, jossa todetaan muun muassa seuraavaa: "Kelkkareitin toteutuminen ei tapahdu maakuntakaavan merkintöjen perusteella vaan merkinnät turvaavat tulevaisuuden kehittämisen (15–25 v)... on hyvä, että maakuntakaavan linjauksia on mietitty jo hyvissä ajoin palvelujen ja maankäytön kehittämisen ja moottorikelkkailun yhteensovittamiseksi".

Vastine antaa hyvin epämääräisen kuvan siitä, mitä linjaus itse asiassa tarkoittaa ja missä se kulkee. Maakuntakaavan yleispiirteisyys ei saisi merkitä epäselvyyttä. Tuo 15–25 vuoden aika maankäytön suunnittelussa voi olla pitkä, mutta maa- ja metsätaloudessa se on todella lyhyt. Näiden tilojen kohdalla ainakin metsätalouden harjoittaminen tulee jatkumaan, joten puunkuljetukset talviaikaan jatkuvat tulevaisuudessakin.

7) Kirsti Kilpi, 8) Jorma Lähde sekä 9) Heimo ja Annikki Piiparinen

Valituksissa 7, 8 ja 9 on vaadittu maakuntakaavan jättämistä vahvistamatta moottorikelkkareittien osalta. Vaatimuksen perusteluina on valituksessa esitetty seuraavaa.

Maakuntakaavan moottorikelkkareitit on osoitettu kaavassa kuulematta alueen asukkaita maanomistajia, metsästysseuroja, ravitalleja sekä muita virkistyskäyttäjiä. Menettely on ristiriidassa ympäristöministeriön ohjeen kanssa, jonka mukaan "reittien suunnitteluun ja vahvistamiseen liittyy laaja kuulemismenettely". Monet maanomistajat eivät tiedä, että heidän mailleen ollaan muodostamassa virallista moottorikelkkareittiä, sillä kaavoittajat eivät ole olleet yhteydessä maanomistajiin. Pelkkä kaavan nähtävillä pito on riittämätön toimenpide.

Kaavan julkipanon jälkeen kaavaan on lisätty ainakin Joutsenossa moottorikelkkareitin yhteysreitti Konnunsuolta Myllymäkeen (aikaisemmin merkitty yhteystarvuolet). Nyt reitti on kohdistettu ja merkitty kaavaan. Niiden maanomistajien ja asukkaiden, joiden oikeuksia edellä mainittu yhteysreitti koskee, 30 päivän valitusaika ei toteudu.

Moottorikelkkareitti on kymmeniä vuosia kestävä rasite ihmisten maille sekä luonnolle. Tällä maakuntakaavalla aiotaan Etelä-Karjalan alueella ottaa arviolta 100–150 hehtaaria maita, yksityisteitä, siltoja ja elinympäristöjä reittikäyttöön, joka palvelee pientä osaa kansalaisia ja mahdollistaa matkailuyritystoiminnan laajentamisen. Tällöin matkailun muodostama tuotto ei palvele kokonaisvaltaisesti kansalaisia vaan ainoastaan matkailuyrittäjiä ja moottorikelkkakerhoja.

Maakuntakaavan valmistelussa ei ole kiinnitetty riittävästi huomiota, kuten hyvä hallintomenettely edellyttää, esisuunnitteluun, kuulemismenettelyyn ja kokonaisvaltaiseen vaikutukseen luontoon, asumisviihtyvyyteen ja eläimistöön. Maakuntakaavan valmistelun yhteydessä olevista muutoksista ei ole saatettu riittävästi kansalaisille tiedoksi.

10) Eero Pöyhjän perikunta/Sirpa Vesterinen

Valituksessa on vaadittu Lappeenrannan Pienpunkaharjun, Saapasjärven, Sotkulammen sekä Heikjärven alueille maakuntakaavaan merkintöjä ge/h ja MA/MM. Valituksessa on katsottu kyseisten alueiden olevan arvokkaampia kuin paikallisesti merkittäviä. Valituksen mukaan alueiden luontoarvoja on tutkittava perusteellisemmin. Valittajan mukaan alueilla on voimassa maa-aineslain mukainen maa-ainesten käyttöönottokielto ja mahdolliset metsänhakkuut on tehtävä alueiden maisemalliset seikat huomioon ottaen.

Valituksessa on vaadittu Lappeenrannan Haukilahden alueelle maakuntakaavassa osoitetun Ar-merkinnän muuttamista osin merkinnäksi M tai MU/MY. Valituksessa on katsottu, että kyseinen alue on maa- ja metsätalousaluetta, jonka käyttötarkoitus on turvattava tulevaisuudessa. Valituksessa on esitetty, että asutusta tiivistettäisiin taajamiin, jolloin ilmansaasteiden yms. vaikutus ei kasvaisi. Alueen on valituksessa todettu olevan pohjavesialuetta.

Valituksessa on vaadittu maakuntakaavassa osoitetun kevyen liikenteen väylän varauksen poistamista Haukilahden kohdalla. Valituksessa on katsottu, että liikenneturvallisuutta voidaan parantaa esimerkiksi nopeusrajoituksilla. Harjualueen kohdalla väylän rakentaminen on katsottu vaativaksi ja kalliksi (syvät notkot ja suuret leikkaukset) sekä maisemallisesti tuhoisaksi.

Valituksessa on vaadittu maakuntakaavassa sai-merkinnällä osoitetun Suur-Saimaan kehittämisalueen rajaamista pois mantereelta. Valituksessa on todettu, että on mahdotonta ja riskitöitä yhtä aikaa kehittää matkailuelinkeinoja ja säilyttää Saimaan maisema- ja luontoharmonia. Vaikka sai-alueen suunnittelumääräyksessä ei ole rajoituksia maa- ja metsätalouteen, maaseutuelinkeinoihin ja asumiseen, rannoilla olevan loma-asutuksen rauhallisuuden ja hiljaisuuden on katsottu kärsivän huomattavasti muun muassa matkailuelinkeinojen lisäämisestä.

11) UPM-Kymmene Oy

Valituksessa on vaadittu Kaukaan teollisuusalueelle maakuntakaavassa rasterimerkinnällä osoitetun merkinnän ma/kv (valtakunnallisesti merkittävä kulttuurihistoriallinen kohde) muuttamista kohdemerkinnäksi, jolla osoitettaisiin valtakunnallisesti merkittävä kulttuurihistoriallinen rakennus. Kohdemerkintä käsittäisi entisen lankatehtaan ja tehdasalueen ulkopuolella sijaitsevan kerhorakennuksen.

Valituksessa on todettu, ettei laaja-alainen aluemerkinä ma/kv toimivalle teollisuusalueelle ole hyväksyttävissä, koska merkintä mahdollistaisi ulkopuolisen tahon puuttumisen valittajan strategian kannalta merkittäviin tulevaisuuden kehittämishankkeisiin. Valituksessa on todettu, että valittaja on johdonmukaisesti koko kaavaprosessin ajan pyrkinyt saamaan muutosta aluemerkinään huonolla menestyksellä. Valittajan mukaan vastapuolella on vähätelty merkintää toteamalla, että se on Museoviraston inventointialueen rajaus, eikä sillä ole merkitystä teolliseen toimintaan. Alueella on yksi merkittävä teollinen rakennus ns. lankatehdas ja Kaukaan kerho, jotka voidaan merkitä kohdemerkinnällä.

Vastineet ja valittajien vastaselitykset

Etelä-Karjalan liitto on antanut vastineen lausuntojen ja valitusten johdosta.

Valittajille on annettu tilaisuus vastaselityksen antamiseen Etelä-Karjalan liiton vastineen johdosta.

Vastaselityksen ovat antaneet:

2. Lauri Hyrkkänen asiakumppaneineen, 3. Aarre ja Aira Jokelainen sekä Jani Jokelainen, 4. Risto Kaivola, 5. Markku Kauria ja Harri Pettinen, 6. Väinö Kaurian perikunta/Simo Kauria, 7. Kirsti Kilpi, 8. Jorma Lähde, 9. Heimo ja Annikki Piiparinen ja 10. Eero Pöyhien perikunta/Sirpa Vesterinen.

Valittajat ovat uudistaneet asiassa aikaisemmin esittämänsä ja esittäneet lisäksi muun muassa seuraavaa:

2. Lauri Hyrkkänen asiakumppaneineen on katsonut alueen maanomistajille jääneen maaomaisuuden arvon laskeneen Taipalsaaren ampuma- ja harjoitusalueen perustamista varten 1970-luvulla tehtyjen pakkolunastusten takia. Valittaja on viitannut alueen ampuma- ja harjoitusalueen laajentamista koskeviin perusteisiin, joista on saatu vaihtelevaa tietoa kaavoitusprosessin aikana. Valittaja on todennut, että Etelä-Karjalan liiton antamassa vastineessa on vain ylimalkaisesti kerrottu alueen suunnitteluun ja toteuttamiseen liittyvistä näkökohdista.

3. Aarre ja Aira Jokelainen sekä Jani Jokelainen ovat katsoneet, että Etelä-Karjalan liiton vastineessa on virheellisesti todettu UPM-Kaukaan teollisuusalueen sijaitsevan kolmen kilometrin päässä Joutsenon Haukilahdesta. Oikea etäisyys on 13 km. Botnian tehdas sijaitsee 3 km päässä kyseisestä alueesta. Valittajat ovat katsoneet, että uuden asutuksen osoittaminen alueelle ei ole suotavaa mm. Lappeenrannan keskustan etäisyyden (16 km) ja alueen välttävästi toimivan joukkoliikenteen johdosta.

4. Risto Kaivola on katsonut, ettei Etelä-Karjalan liitto ole vastineessaan esittänyt, millä valtuuksilla asiantuntijan roolissa oleva TUKES on voinut määrittää konsultointivyöhykkeen ja näin sivuuttaa Seveso II -direktiivin vaatimukset. Valittaja on katsonut, ettei liitto ole vastineessaan vastannut siihen, miksi konsultointivyöhykettä määritettäessä ei ole noudatettu Seveso II -direktiivin 12 artiklassa annettuja määräyksiä kaavoituksessa noudatettavista menettelyistä. Valittaja on todennut lisäksi, ettei liitto ole vastannut siihen, miksi maakuntakaavaa tehtäessä ei ole noudatettu maankäyttö- ja rakennuslakia (9 §, 29 §), eikä maankäyttö- ja rakennusasetusta (1 §, 10 §). Näin ollen liitto ei ole kumonnut muutoshakemuksessa esitettyjä perusteita, joiden mukaan kyseinen konsultointivyöhyke on poistettava maakuntakaavasta.

5. Markku Kauria ja Harri Pettinen ovat todenneet, että Suomenniemelle osoitettuja muinaismuistomerkintöjä Kotalampi 1 ja Kotalampi 3 koskien on tehty 4.11.2010 Museoviraston toimesta maastokatselmus, jossa on todettu muinaismuistomerkintä Kotalampi 3 tarpeettomaksi.

6. Väinö Kaurian perikunta/Simo Kauria on todennut, ettei Suomenniemen Pajulahteen osoitetun moottorikelkkareitin yhteystarpeen linjaukseen ole annetusta palautteesta huolimatta tehty muutoksia maakuntakaavan laatimisen aikana. Valittaja on katsonut, että maakuntakaavassa osoitettu moottorikelkkareitti on linjaukseltaan keskeneräinen.

7. Kirsti Kilpi, 8. Jorma Lähde sekä 9. Heimo ja Annikki Piiparinen ovat katsoneet, että maakuntakaavan valmistelussa on tapahtunut virhe. Etelä-Karjalan liitto on vastineessaan todennut, ettei maakuntakaavassa osoitetuilla moottorikelkkareiteillä nuolineen ole oikeudellisia perusteita, mikä ei pidä paikkaansa, sillä merkinnät mahdollistavat reittien toteuttamisen. Maakuntakaavan hyväksymisen jälkeen yhteystarvuenolet on osoitettu yhteinäisenä reittilinjauksena maakaasuputkilinjalta Konnunsuolle, Kivisaareen ja edelleen Lappeenrantaan. Täten kyseisten alueiden maanomistajat, asukkaat ja toimijat eivät ole voineet ottaa kantaa maakuntavaltuuston 9.6.2010 vahvistamaan maakuntakaavaan. Moottorikelkkareitit tulee jättää vahvistamatta hallintolain vastaisen menettelyn johdosta.

10. Eero Pöyhiän perikunta/Sirpa Vesterinen on todennut, että maakuntakaavassa Armerkinnällä osoitettu alue Omenaniemen ja Haukilahdentien eteläpuolella tulisi muuttaa MY-alueeksi tai M-alueeksi eli maakuntakaavan valkoiseksi alueeksi. Kyseinen alue on aluetta koskevassa osayleiskaavaehdotuksessa osoitettu M-, RA-, AP1- ja AT1-alueeksi.

Osayleiskaavan määräysten mukaan alueelle ei ole tulossa kunnallistekniikkaa, eikä näin ollen asemakaavaakaan. Maakuntakaavassa Haukilahdentielle osoitetulle kevyen liikenteen väylälle ei nähdä tarvetta, ja tie tulisi säilyttää idyllisenä maalaismaisematienä. Tien liikenneturvallisuuden osalta ei ole tiettävästi ongelmia. Suur-Saimaan kehittämisalue on esitetty rajattavaksi Omenaniemen pohjoispuolelle. Valittajan mukaan Rauhan ja Ukonnien massiivista lomatoimintaa tule kehittää laajemmalle Saimaan alueelle. Omenaniemen ranta-alue on tiiviisti rakennettua ranta-asutusta. Vapaata rantaa on enää luo-alueen ranta-kaistale ja LV-1-alueen eteläpuolinen ranta. Alueelle ei tulisi ohjata lisää asutusta eikä toimintoja, vaan alueen luonnon nykyiset olosuhteet tulisi säilyttää.

YMPÄRISTÖMINISTERIÖN PÄÄTÖS

Kannanotot ministeriöiden lausuntoihin

Puolustusministeriön lausunnon johdosta ympäristöministeriö toteaa, että maakuntakaavaan on tehty jäljempänä ilmenevä melualueen merkinnän kuvausta koskeva vähäinen muutos. Tuulivoimaan liittyvien näkökohtien osalta ympäristöministeriö toteaa, että maakuntakaavasta on jätetty vahvistamatta tuulivoiman tuotantoon soveltuvat alueet jäljempänä kohdassa Vahvistamatta jätetyt kaavamerkinnot esitetyin perustein.

Maa- ja metsätalousministeriön lausunnon johdosta ympäristöministeriö toteaa seuraavaa.

Ympäristöministeriö toteaa, ettei maakuntakaavalla lähtökohtaisesti ohjata maa- ja metsätalouden harjoittamista. Suojelualueita lukuun ottamatta metsänkäsittelyssä noudatetaan metsälakia (1093/1996). MY- ja MU-merkintöihin liittyy yksityiskohtaisempaa suunnittelua ohjaavia suunnittelumääräyksiä, muttei maankäyttö- ja rakennuslain 30 §:n 2 momentin mukaista suojelumääräystä, joten kyseisillä merkinnöillä ei ole suoria vaikutuksia maa- ja metsätalouden harjoittamiseen.

Ympäristöministeriö toteaa, että kaavaselostuksessa on esitetty aluekohtaiset perustelut MY- ja MU-merkintöjen käyttämiselle. MY-merkinnällä on osoitettu vain ne kohteet, joilla on ympäristön kannalta merkittäviä arvoja. Nämä alueet ovat pääosin valtakunnallisiin suojeluohjelmiin ja luonnonsuojelualueisiin kuulumattomia luonnon monimuotoisuuden kannalta merkittäviä alueita sekä linnuston ja eläimistön kannalta merkittäviä alueita. Merkinnällä MU/MY osoitetut alueet ovat pääosin arvokkaita harjualueita, joilla on ympäristöarvoja ja ulkoilun ohjaamistarvetta. MU-merkintää on käytetty niillä alueilla, joilla on erityistä painetta ulkoilun ohjaamiseen. Edellä mainittuihin merkintöihin liittyy suunnittelumääräys, jonka mukaan kyseisten alueiden suunnittelussa tulee turvata maa- ja metsätalouden toimintaedellytykset.

Liikenne- ja viestintäministeriön lausunnon johdosta ympäristöministeriö toteaa seuraavaa.

Raideliikenteen yhteystarve Ylämaalta Simolaan

Maakuntakaavassa on osoitettu raideliikenteen yhteystarvemerkinä Ylämaalta Simolaan. Kaavaselostuksen mukaan merkintä perustuu kiviteollisuuden tarpeisiin. Geologian tutkimuskeskus on vuonna 2007 laatinut Kaakkois-Suomen ympäristökeskuksen toimeksiantosta tutkimuksen rakennuskivilouhinnassa syntyvän sivukiven hyötykäytöstä Kaakkois-Suomessa. Tutkimuksessa on käsitelty myös sivukiven kuljetusmahdollisuuksia eri markkina-alueille. Ylämaan sivukivivarantojen osalta myös rautatiekuljetuksia on tarkasteltu yhtenä vaihtoehtona erityisesti Pietarin seudun yhdyskuntateknisen rakentamisen tarpei-

siin. Rautatiekuljetusten edellytyksenä on todettu pistoraitteen rakentaminen Ylämaan louhimolle. Rakentamiskustannusten vuoksi yhteyden toteutumisen on todettu kuitenkin edellyttävän suuria kuljetusmääriä ja pitkäaikaista kuljetustoimintaa.

Ympäristöministeriö toteaa, että Ylämaan ja Simolan välinen raideyhteyden tarve on esitetty maakuntakaavassa kehittämisperiaatemerkinällä. Yhteystarvemerkinällä osoitetaan sellaisia liikenneyhteyksiä, joiden tarve on voitu todeta, mutta joiden sijaintiin tai toteuttamiseen liittyy niin huomattavaa epävarmuutta, ettei niitä ole perusteltua osoittaa uutena tai ohjeellisena väylälinjauksena. Kaavaselostuksen mukaan yhteystarve on osoitettu mahdollistamaan yhteyden tarkempi selvittäminen kiviainesteollisuuden tarpeita varten.

Raideliikenteen yhteystarpeen merkinnän kuvauksessa on todettu, että merkinnällä osoitetaan valtakunnallisesti, maakunnallisesti ja seudullisesti merkittävän uuden pääradan yhteystarve. Ylämaalta Simolaan osoitetun raideliikenteen yhteystarpeen osalta kyseessä ei ole merkinnän kuvauksen mukainen päärata. Ympäristöministeriö toteaa, että maakuntakaavaan on tehty jäljempänä ilmenevä raideliikenteen yhteystarpeen merkinnän kuvausta koskeva vähäinen muutos.

Ympäristöministeriö katsoo, että raideliikenteen yhteystarpeen osoittamiselle Ylämaan ja Simolan välille on esitetty perusteet edellä mainitussa selvityksessä.

Vähittäiskaupan suuryksiköiden vaikutukset liikennejärjestelmän toimivuuteen ja energiatehokkuuteen

Ympäristöministeriö toteaa, että maakuntakaavasta on jätetty vahvistamatta vähittäiskaupan suuryksiköiden kohdemerkinnät Lappeenrannan Lavolassa ja Selkäharjussa sekä Parikkalan Koirniemessä jäljempänä kohdassa Vahvistamatta jätetyt kaavamerkinät esitetyin perustein. Haja-asutusalueisiin kohdistuvat vaikutukset on arvioitu Pro Agrian vuonna 2010 laatimassa Maaseutualueiden sosiaalisten ja taloudellisten vaikutusten arviointi-selvityksessä.

Sosiaali- ja terveysministeriön lausuntoon liittyen ympäristöministeriö toteaa, että maakuntakaavan melualueen merkinnän kuvausta koskien on annettu jäljempänä ilmenevä korjauskehotus.

Lausumat valituksista

1) Etelä-Karjalan luonnonsuojelupiiri ry ja Poitsilanmaan Luontoyhdistys Kuikka ry

Ympäristöministeriö hyväksyy valituksen niiltä osin, kun siinä vaaditaan maakuntakaavassa Lappeenrannan saaristokaupungin, Haukilahden ja Ilottulan alueille Ar-merkinnällä osoitettujen rakennetta tiivistävien tai uusien asuntovaltaisten alueiden ja saaristotien sekä tv-merkinnällä osoitettujen tuulivoiman tuotantoon soveltuvien alueiden poistamista maakuntakaavasta jäljempänä kohdassa Vahvistamatta jätetyt kaavamerkinät esitetyin perustein. Muilta osin ympäristöministeriö hylkää valituksen.

Perustelut

Maakuntakaavan muuttamista ja kaavamerkintöjen poistamista koskevat vaatimukset

Maakuntakaavan maa-ainesten ottoon soveltuvat alueet on osoitettu Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen ja sidosryhmien yhteistyönä vuonna 2008 laatiman Pohjavesien suojelun ja kiviaineshuollon yhteensovittaminen, Etelä-Karjalan loppuraportti -selvityksen perusteella.

Maakuntakaavan moottorikelkkareitit on osoitettu Etelä-Karjalan virkistysaluesäätiön vuonna 2007 laatiman Moottorikelkkailun runkoreittisuunnitelma Etelä-Karjalaan -selvityksen perusteella.

Maakuntakaavassa osoitettu Lappeenrannan Ruohosaaren taajamatoimintojen alue ja tieliikenteen yhteystarve perustuvat Maa ja Vesi Oy:n ja Rönkä Consulting Oy:n vuonna 2005 laatimaan aluekeskus Saimaankaupungin maankäyttöstrategiaan. Alueen rakentamista ja tieyhteyden toteuttamista on tutkittu tarkemmin yksityiskohtaisemman suunnittelun yhteydessä Lappeenrannan kaupungin toimesta. Tieliikenteen yhteystarpeella on osoitettu liikenneyhteys vesistön yli, mutta merkinnällä ei ole kuitenkaan ratkaistu liikenneyhteyden toteuttamistapaa tai sen tarkkaa sijaintia. Kaavaselostuksen mukaan yhteystarve ei välttämättä ole silta tai tie, vaan se voi olla myös muu kehitettävä vesiliikenneyhteys.

Lappeenrannan Joutsenossa sijaitsevan Muukonsaaren pohjoisosa on Etelä-Karjalan liiton vuonna 2005 laatimassa Suur-Saimaan luonto- ja virkistysalueselvityksessä todettu virkistys- ja matkailualueeksi, jolle keskitetään virkistys- ja matkailupalveluja sekä vesiliikennepalveluja. Selvityksen mukaan tavoitteena on, että Etelä-Karjalan virkistysaluesäätiö ja Saimaan virkistysalueyhdistys sekä matkailuyritykset keskittävät Suur-Saimaan kehittämistoimenpiteensä ja uusien alueiden hankinnan ja palvelujen tuottamisen kyseisille virkistysalueille. Muukonsaaren eteläosan soveltuminen asumiseen on tutkittu Lappeenrannan kaupunginvaltuuston 18.4.2011 hyväksymässä Joutsenon keskustaajaman osayleiskaavassa.

Maakuntakaavan vesiliikenteen yhteystarvetta Taipalsaaren Kutilan Kolhonlahden ja Kolinlahden välillä sekä uutta/kehitettävää laivaväylää Pien-Saimaalta Umianlammelta Suur-Saimaan Kiviselälle koskien on laadittu vuonna 1988 Kutilan kanavan kustannus-/hyötyanalyysi ja vuonna 2000 YVA-lain mukainen ympäristövaikutusten arviointiselostus, josta yhteysviranomaisena toimineen Kaakkois-Suomen ympäristökeskuksen lausunto on annettu 7.6.2000. Ville Uusitalon vuonna 2009 Lappeenrannan teknilliselle yliopistolle laatimassa Vedenlaadun parantamismahdollisuudet virtausohjauksen avulla läntisen Pien-Saimaan tapauksessa -diplomityössä on tutkittu muun muassa kanavan rakentamisesta ja veden pumppaamisesta aiheutuvia vaikutuksia. Maakuntakaavassa osoitettua Savitaipaleen Orrain vesiliikenteen yhteystarvetta koskien on tehty tarveselvitys vuonna 1990. Muita kyseisiin merkintöihin liittyviä selvityksiä ovat vuonna 1989 laadittu Vuoksen vesistöraportti Saimaan Vuoksi, vesiliikenne sekä vuonna 2005 laadittu Suur-Saimaan luonto- ja virkistysalueselvitys. Vesiliikenteen yhteystarvemerkinnot ovat luonteeltaan kehittämisperiaattemerkintöjä, eikä niillä määritellä kyseisten vesiväylien tarkkaa sijaintia tai toteutustapaa.

Ruokolahden Vennonmäen ja Rautjärven Simpeleen välisen 110 kilovoltin voimajohdon yhteyteen on osoitettu uusi ohjeellinen pääsähkolinja Fingrid Oyj:n laatiman tarveselvityksen perusteella. Nykyinen voimajohtolinja kulkee Natura 2000 -verkostoon kuuluvan Äpätinkankaan FI0417009 läpi. Kaavaselostuksessa on arvioitu luonnonsuojelulain 65 §:n edellyttämällä tavalla kyseisen merkinnän osalta, ettei tarvetta Natura-arvioinnille ole.

Venäjältä Porvoon Kilpilahteen suuntautuvan öljyjohdon yhteystarve on osoitettu maakuntakaavassa kansainvälisen öljyjohdon yhteystarve -merkinnällä. Öljyjohdolle on osoitettu vastaavat varaukset Kymenlaakson ja Itä-Uudenmaan maakuntakaavoissa. Yhteystarve-merkintä on luonteeltaan kehittämisperiaatemerkintä eikä sillä ole määritelty öljyjohdon tarkkaa sijaintia tai toteutustapaa.

Taipalsaaren Sarviniemen matkailun ja virkistyskehitämisen kohdealueen merkintä on luonteeltaan kehittämisperiaatemerkintä eikä sillä ole ratkaistu alueen kehittämisen tai sen rakentamisen toteutustapaa. Alueella on olemassa oleva loma-asunto ja leirintäalue.

Ympäristöministeriö toteaa, että maakuntakaava on luonteeltaan yleispiirteinen alueiden käytön suunnitelma. Maakuntakaavan aluevarausten ja yhteyksien tarkempi sijainti ja toteutustapa ratkaistaan yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa, jonka yhteydessä tutkitaan mahdollisten haitallisten ympäristövaikutusten ehkäiseminen tai niiden lieventäminen.

Ympäristöministeriö toteaa, ettei maankäyttö- ja rakennuslaki edellytä luontoalueiden kompensoinnin tutkimista maakuntakaavoituksen yhteydessä tai tiettyä suojeltujen alueiden yhteispinta-alan perusteella laskettua suojelutasoa.

Maakunnan liitto on harkintavaltansa rajoissa päättänyt kaavaratkaisun sisällöstä kaavaa varten laadittuihin selvityksiin ja vaikutusten arviointeihin sekä maankäyttö- ja rakennuslain 28 §:n mukaisiin maakuntakaavan sisältövaatimuksiin perustuen. Ympäristöministeriö katsoo, etteivät edellä mainitut maakuntakaavan merkinnät ole lainvastaisia valituksessa esitetyillä perusteilla.

Maankäyttö- ja rakennuslain 31 §:n 6 momentin mukaan maakuntakaavaan voidaan sitä vahvistettaessa tehdä oikaisunluonteisia korjauksia ja maakunnan liiton suostumuksella vähäisiä muutoksia. Ympäristöministeriö toteaa, että valituksessa vaaditut muutokset olisivat luonteeltaan vähäistä suurempia, eikä niitä voida tehdä maakuntakaavan vahvistamiskäsittelyn yhteydessä. Näille alueille ei ole pääsääntöisesti osoitettu maakuntakaavassa maankäyttöä, joka olisi ristiriidassa valituksessa arvokkaiksi todettujen alueiden kanssa. Kaavan lainmukaisuutta arvioitaessa ei ole merkitystä, olisiko toinen kaavaratkaisu ollut tarkoituksenmukaisempi.

Selvitysten ja vaikutusten arviointien riittävyys

Kaavan tulee maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:n mukaan perustua riittäviin tutkimuksiin ja selvityksiin. Kaavaa laadittaessa on tarpeellisessa määrin selvitettävä suunnitelman ja tarkasteltavien vaihtoehtojen toteuttamisen ympäristövaikutukset, mukaan lukien yhdyskuntataloudelliset, sosiaaliset, kulttuuriset ja muut vaikutukset. Selvitykset on tehtävä koko siltä alueelta, jolla kaavalla voidaan arvioida olevan olennaisia vaikutuksia. Vaikutusten selvittämisestä kaavaa laadittaessa on tarkemmin säädetty maankäyttö- ja rakennusasetuksen 1 §:ssä. Maankäyttö- ja rakennuslain 28 §:n 5 momentin nojalla maakuntakaavan sisältövaatimukseen liittyvät seikat on selvitettävä ja otettava huomioon siinä määrin kuin maakuntakaavan tehtävä yleispiirteisenä kaavana edellyttää. Selvitysten perusteella on voitava varmistua siitä, että maakuntakaava täyttää sille asetetut sisältövaatimukset.

Maakuntakaavassa on osoitettu Natura 2000 -verkostoon kuuluvat alueet, valtakunnallisten suojeluohjelmien alueet sekä vähintään maakunnallisesti merkittäviksi katsotut luonnonsuojelualueet. Lisäksi maakuntakaavassa on osoitettu muun muassa maa- ja metsätaloustaloutta alueita, joilla on erityisiä ympäristöarvoja; vesialueita, joilla on erityisiä suojeluarvoja sekä arvokkaita harju- ja kallioalueita sekä moreenimuodostumia. Suur-Saimaan luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeä alue on osoitettu maakuntakaavassa

Etelä-Karjalan liiton vuonna 2005 laatiman Suur-Saimaan luonto- ja virkistysalueaselvityksen perusteella. Muita maakuntakaavan laadinnassa käytettyjä luonnonympäristöön liittyviä taustaselvityksiä ovat olleet Etelä-Karjalan liiton laatimat ulkoilu- ja luonnonkäyttöselvitys ja maakuntakaavan taustaselvitys sekä Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen laatima POSKI-projektin loppuraportti pohjavesien suojelun ja kiviaineshuollon yhteensovittamisesta Etelä-Karjalassa. Luontoselvitysten osalta maakuntakaava on perustunut pääosin aiemmin laadittuihin selvityksiin, eikä koko maakunnan kattavaa erillistä luontoselvitystä ole maakuntakaavan laatimisen yhteydessä tehty.

Maakuntakaavan maa-ainesten ottoon soveltuvat alueet sekä arvokkaat kallio- ja harjualueet on osoitettu Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen vuonna 2008 laatiman Pohjavesien suojelun ja kiviaineshuollon yhteensovittaminen, Etelä-Karjalan loppuraportti -selvityksen perusteella. Selvityksessä on tutkittu valituksen liitteissä poistettaviksi esitettyjen maa-ainesten ottoon soveltuvien alueiden EOm 20, 88, 89, 106, 107 ja 112 soveltuvuus maa-ainesten ottoon pohjavedenhankinnan, aluerakenteen sekä luonnon- ja maisemansuojelun kannalta. Kyseiset alueet on selvityksessä todettu maa-ainesten ottoon soveltuviksi alueiksi lukuun ottamatta Konnunsuon ja Joutsenon kirkonkylän valtakunnallisesti arvokkaalla maisema-alueella sijaitsevaa Lappeenrannan Ravattilan ja Nevalan maa-ainesten ottoaluetta EOm 20, joka on todettu soveltuvan maa-ainesten ottoon osittain. Maa-ainesten otton edellytykset tulevat ratkaistaviksi maa-ainelain mukaisessa lupamenettelyssä. Maakuntakaavalla ei ole ratkaistu maa-ainelain mukaisia ottamisluvan edellytyksiä.

Muita rakentamisen, teollisuuden ja kaupan merkintöjä koskevia selvityksiä ovat muun muassa Etelä-Karjalan liiton laatimat päivittäistavarakaupan suuryksiköiden sijoittamiseen liittyvä selvitys, palveluverkkoselvitys ja aluerakenneselvitys, Maa ja Vesi Oy:n laatima Yhdyskuntarakenteen nykytilan analyysi ja edullisuusvertailu sekä Maa ja Vesi Oy:n ja Rönkä Consulting Oy:n laatima Aluekeskus Saimaankaupungin maankäyttöstrategia.

Osassa edellä todetuissa selvityksistä on arvioitu kyseisten rakentamisen, teollisuuden ja kaupan alueiden vaikutuksia. Maakuntakaavan vaikutusten arviointi on koottu kaavaselvitykseen, jossa on tuotu esille kaavan vaikutukset maankäyttö- ja rakennusasetuksen 10 §:n edellyttämällä tavalla.

Ympäristöministeriö toteaa, että maankäyttö- ja rakennuslaki ei edellytä koko suunnittelualueen kattavan erillisen luonto- ja ympäristöselvityksen laatimista. Ympäristöministeriö katsoo, että maakuntakaava perustuu maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:n mukaisiin riittäviin selvityksiin ja vaikutusten arviointeihin rakentamiseen, maa-ainesten ottoon sekä teollisuuden ja kaupan toimintoihin varattujen alueiden osalta maakuntakaavan yleispiirteisyys huomioon ottaen.

Maakuntakaavaa koskevan palautteen huomioon ottaminen

Palautteen keräämisen ja vastineiden laatimisen tarkoituksena on kaavan vuorovaikutusmenettelyn turvaaminen. Palautteen huomioon ottamisesta ympäristöministeriö toteaa, ettei maankäyttö- ja rakennuslaki anna subjektiivista oikeutta osallisille mielipiteiden tai vaatimusten täysimääräiseen huomioon ottamiseen kaavoituksessa, vaan kaavan laadinnassa osallisten osin ristiriitaisetkin tavoitteet joudutaan sovittamaan yhteen.

2) Lauri Hyrkkänen asiakumppaneineen

Ympäristöministeriö hylkää valituksen, jossa on vaadittu Taipalsaaren harjoitus- ja ampuma-alueen yhteyteen eph-merkinnällä osoitettujen alueiden poistamista puolustusvoimien toiminnasta aiheutuvien ympäristöhäiriöiden johdosta.

Perustelut

Maankäyttö- ja rakennuslain 28 §:n 3 momentin mukaisten maakuntakaavan sisältövaatimusten mukaan kaavaa laadittaessa on kiinnitettävä erityisesti huomiota muun muassa vesi- ja maa-ainesvarojen kestäväan käyttöön.

Maankäyttö- ja rakennuslain 24 §:n 2 momentin ja 28 §:n 1 momentin mukaan maakunnan suunnittelussa ja muussa alueiden käytön suunnittelussa on huolehdittava valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden huomioon ottamisesta siten, että edistetään niiden toteuttamista. Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaan alueidenkäytön suunnittelussa on otettava huomioon maanpuolustuksen ja rajavalvonnan tarpeet ja turvattu riittävät alueelliset edellytykset varuskunnille, ampuma- ja harjoitusalueille, varikkotoiminnalle sekä muille maanpuolustuksen ja rajavalvonnan toimintamahdollisuuksille. Samalla on huomioitava muun yhdyskuntarakenteen, elinympäristön laadun ja ympäristöarvojen asettamat vaatimukset. Alueidenkäytössä on otettava huomioon pohja- ja pintavesien suojelutarve ja käyttötarpeet. Pohjavesien pilaantumis- ja muuttamisriskejä aiheuttavat laitokset ja toiminnot on sijoitettava riittävän etäälle niistä pohjavesialueista, jotka ovat vedenhankinnan kannalta tärkeitä ja soveltuvat vedenhankintaan.

Maakuntakaavassa on eph-merkinnällä osoitettu osa-alueita, joilla on ajoittain puolustusvoimien harjoitustoimintaa. Merkinnän kuvauksen mukaan sillä on osoitettu ohjeellinen alue puolustusvoimien ajoittaiseen harjoitustoimintaan. Merkintää koskevan suunnittelumääräyksen mukaan aluetta kehitetään puolustusvoimien erityisalueena. Alueen käytössä ja jatkosuunnittelussa tulee ottaa huomioon yleinen turvallisuus. Alueen suunnittelussa tulee ottaa huomioon maaperän ja pohjaveden pilaumisriski sekä ympäristöön kohdistuvat vaara-alueet ja meluvaikutukset.

Kyseinen eph-merkinnällä osoitettu alue sijaitsee pv-merkinnällä osoitetulla tärkeällä pohjavesialueella. Merkinnän kuvauksen mukaan sillä osoitetaan pohjavesialueet, jotka ovat ympäristöhallinnon luokituksen mukaisesti I- tai II-luokan pohjavesialueita. Merkintää koskevan suunnittelumääräyksen mukaan aluetta koskevat toimenpiteet on suunniteltava siten, että pohjaveden laatu ei niiden vaikutuksesta vaarannu. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa vesiensuojelunäkökohdat on otettava huomioon siten, ettei alueen käyttöä vedenhankintaan vaaranneta. Kyseinen alue sijaitsee osittain ge/h-merkinnällä osoitetuilla arvokkaalla harjualueella. Merkinnän kuvauksen mukaan sillä osoitetaan harjunsuojeluohjelman mukaiset valtakunnallisesti arvokkaat harjualueet sekä Etelä-Karjalan harju- luontotutkimuksissa maakunnallisesti merkittäviksi todetut alueet, joilla on mahdollisesti maa-aineslain 3 §:n mukaisia arvoja. Alueen itäpuolinen Taipalsaaren ampuma-alue on osoitettu EAH-1-merkinnällä puolustusvoimien ampuma- ja harjoitusalueeksi. Kyseiseen ampuma- ja harjoitusalueeseen liittyy osa-aluemerkinnällä me osoitettu melualue, joka ulottuu osittain kyseessä olevalle eph-merkinnällä osoitetulle alueelle.

Ympäristöministeriön maakuntakaavamerkintöjä ja -määräyksiä koskevan oppaan mukaan osa-aluemerkintöjä käytetään osoittamaan niitä vähintään seudullisesti merkittäviä osa-alueiden erityisominaisuuksia, joiden säilyminen halutaan turvata tai joiden asettamat reunaehdot on otettava huomioon suunniteltaessa alueen käyttöä. Kyseessä on osa-alueen erityisominaisuutta kuvaava merkintä, jolla ei osoiteta aluetta mitään erityistä tarkoitusta

varten. Merkintään ei liity maankäyttö- ja rakennuslain 33 §:n mukaista rakentamisrajoitusta.

Maakuntakaavassa ei ole ratkaistu eph-merkinnällä osoitetun alueen pääasiallista käyttötarkoitusta, eikä tältä osin alueen maankäyttö merkittävästi muutu nykyisestä. Näin ollen eph-merkinnän ei voida katsoa laajentavan Taipalsaaren varsinaista harjoitus- ja ampuma-aluetta, vaikka eph-merkintä mahdollistaa puolustusvoimien harjoitustoiminnan ajoittaisen toimimisen alueella. Kaavaselostuksen mukaan alueen toteuttamisen on tarkoitus perustua käyttöoikeussopimuksiin ja vapaaehtoisiiin maakauppoihin. Merkintään liittyvän suunnittelumääräyksen mukaan alueen suunnittelussa tulee ottaa huomioon maaperän ja pohjaveden pilaantumisriski sekä ympäristöön kohdistuvat vaara-alueet ja meluvaikutukset. Merkintään ei liity maankäyttö- ja rakennuslain 33 §:n mukaista rakentamisrajoitusta. Edellä todettu huomioon ottaen ympäristöministeriö katsoo, ettei kyseinen merkintä ole maankäyttö- ja rakennuslain 28 §:n mukaisten maakuntakaavan sisältövaatimusten vastainen valituksessa esitetyillä perusteilla.

3) Aarre Jokelainen asiakumppaneineen

Ympäristöministeriö hyväksyy valituksen siltä osin, kun siinä on vaadittu maakuntakaavassa Ar-merkinnällä Lappeenrannan Joutsenon Haukilahteen osoitetun rakennetta tiivistävän tai uuden asuntovaltaisen alueen jättämistä vahvistamatta jäljempänä kohdassa Vahvistamatta jätetyt kaavamerkinnot esitetyin perustein. Muilta osin ympäristöministeriö hylkää valituksen.

Perustelut

Maankäyttö- ja rakennuslain 31 §:n 6 momentin mukaan maakuntakaavaan voidaan sitä vahvistettaessa tehdä oikaisunluonteisia korjauksia ja maakunnan liiton suostumuksella vähäisiä muutoksia.

Ympäristöministeriö katsoo, ettei valituksessa vaadittu muutos ole luonteeltaan vähäinen, vaan se merkitsisi laajempaa puuttumista maakuntakaavan sisältöön kuin maankäyttö- ja rakennuslain 31 §:n 6 momentin tarkoittama vähäisen muutoksen tekeminen vahvistavalle viranomaiselle maakunnan liiton suostumuksellakaan sallisi, joten vaadittua muutosta ei voida tehdä maakuntakaavan vahvistamiskäsittelyn yhteydessä.

4) Risto Kaivola

Ympäristöministeriö hylkää valituksen, jossa on vaadittu Lappeenrannan Joutsenossa sijaitsevalle Kemira Chemical Oy:n laitokselle sev-merkinnällä osoitetun konsultointivyöhykkeen poistamista. Valituksessa on katsottu, ettei konsultointivyöhykkeen määrittämisessä ole noudatettu Seveso II -direktiiviä eikä maankäyttö- ja rakennuslakia. Valituksen mukaan konsultointivyöhykkeen määrittelyyn liittyvät kuulemismenettelyt ovat olleet puutteellisia.

Perustelut

Osallistumis- ja vuorovaikutusmenettelyt

Maankäyttö- ja rakennuslain 6 §:n mukaan kaavaa valmisteltaessa on oltava vuorovaikutuksessa niiden henkilöiden ja yhteisöjen kanssa, joiden oloihin tai etuihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa. Kaavoja valmistelevalle viranomaiselle on tiedotettava kaavoituksesta sillä tavoin, että niillä, joita asia koskee, on mahdollisuus seurata kaavoitusta ja

vaikuttaa siihen. Maankäyttö- ja rakennuslain 62 §:n mukaan kaavoitusmenettely tulee järjestää ja suunnittelun lähtökohdista, tavoitteista ja mahdollisista vaihtoehtoista kaavaa valmisteltaessa tiedottaa niin, että osallisilla eli alueen maanomistajilla ja niillä, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa, sekä viranomaisilla ja yhteisöillä, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään, on mahdollisuus osallistua kaavan valmisteluun, arvioida kaavoituksen vaikutuksia ja lausua kirjallisesti mielipiteensä asiassa. Tapa, jolla tämä tilaisuus mielipiteen esittämiseen maakuntakaavaa valmisteltaessa on varattu, on todettu osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa.

Maakuntakaavaluonnos on ollut valmisteluvaiheessa nähtävillä Etelä-Karjalan liiton jäsenkunnissa 1.–31.10.2005. Kaavaehdotus on ollut maankäyttö- ja rakennusasetuksen 12 §:n mukaisesti yleisesti nähtävillä jäsenkunnissa 23.11.–22.12.2009 sekä uudelleen nähtävillä 15.3.–14.4.2010. Kaavoituksen valmistelu- ja ehdotusvaiheessa on pidetty kaavaa koskevia yleisötilaisuuksia. Tilaisuuden varaamisesta mielipiteen esittämiseen on ilmoitettu Etelä-Karjalan maakunnan lehdissä kuten Luumäen lehdessä, Parikkalan Sanomissa, Uutis-Vuoksessa, Etelä-Saimaassa, Yhteissanomissa ja Joutseno-lehdessä sekä Etelä-Karjalan liiton kotisivuilla. Maakuntakaavaluonnoksesta ja maankäyttö- ja rakennusasetuksen 13 §:n mukaisesti maakuntakaavaehdotuksesta on pyydetty myös lausunnot muun muassa Etelä-Karjalan pelastuslaitokselta.

Etelä-Karjalan liitto on maakuntakaavan laatimisen aikana ollut yhteydessä Turvatekniikan keskuksen konsultointivyöhykkeisiin liittyen. Etelä-Karjalan pelastuslaitokselta on saatu lausunto maakuntakaavaehdotuksesta. Kaavaselostuksessa on kerrottu konsultointivyöhykkeiden osoittamisen perusteet yleisesti.

Seveso II -direktiivin mukaiset laitokset Kemira Chemicals Oy:n laitos mukaan lukien osoitettiin kaavaluonnoksessa t/sev-kohdemerkinnällä. Valmisteluvaiheessa viranomaisten kesken käydyn työneuvottelun perusteella merkintä muutettiin kaavaehdotukseen osaluueen erityisominaisuutta kuvaavaksi sev-merkinnäksi, jolla on osoitettu laitoksen konsultointivyöhyke 1,5 kilometrin säteisenä. Turvatekniikan keskukselta saadun palautteen perusteella konsultointivyöhykkeen säde muutettiin kahteen kilometriin uudelleen nähtäville asetetussa kaavaehdotuksessa.

Ympäristöministeriö toteaa, että kyseistä sev-merkintää koskien maakuntakaavan vuoro-vaikutusmenettely on toteutettu maankäyttö- ja rakennuslain edellyttämällä tavalla. Ympäristöministeriö katsoo, ettei maakuntakaavaa laadittaessa ole tapahtunut menettelyvirhettä valituksessa esitetyillä perusteilla.

Kemira Chemicals Oy:n konsultointivyöhyke

Maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:n mukaan kaavan tulee perustua riittäviin tutkimuksiin ja selvityksiin. Kaavaa laadittaessa on tarpeellisessa määrin selvittävä suunnitelman ja tarkasteltavien vaihtoehtojen ympäristövaikutukset. Maankäyttö- ja rakennusasetuksen 1 §:ssä on tarkemmin säädetty vaikutusten selvittämisestä kaavaa laadittaessa.

Maankäyttö- ja rakennuslain 28 §:n mukaisten maakuntakaavan sisältövaatimusten mukaan kaavaa laadittaessa on kiinnitettävä erityistä huomiota ympäristön ja talouden kannalta keskeisiin liikenteen ja teknisen huollon järjestelyihin sekä maakunnan elinkeinoelämän toimintaedellytyksiin. Maankäyttö- ja rakennuslain 28 § 4 momentin mukaan kaavaa laadittaessa on pidettävä silmällä, ettei maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle aiheudu kohtuutonta haittaa.

Maankäyttö- ja rakennuslain 24 §:n 2 momentin ja 28 §:n 1 momentin mukaan maakunnan suunnittelussa ja muussa alueiden käytön suunnittelussa on huolehdittava valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden huomioon ottamisesta siten, että edistetään niiden toteuttamista. Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaan alueidenkäytössä kiinnitetään erityistä huomiota ihmisten terveydelle aiheutuvien haittojen ja riskien ennalta ehkäisemiseen ja olemassa olevien haittojen poistamiseen. Haitallisia terveysvaikutuksia tai onnettomuusriskejä aiheuttavien toimintojen ja vaikutuksille herkkien toimintojen välille on jätettävä riittävän suuri etäisyys. Suuronnettomuusvaaraa aiheuttavat laitokset sekä vaarallisten aineiden kuljetusreitit ja niitä palvelevat kemikaaliratapihat on sijoitettava riittävän etäälle asuinalueista, yleisten toimintojen alueista ja luonnon kannalta herkistä alueista.

Maakuntakaavassa on sev-merkinnällä osoitettu Seveso II -direktiivin mukaisten laitosten konsultointivyöhykkeet. Merkinnän kuvauksen mukaan kyseisen merkinnän osoittama aluerajaus on ohjeellinen ja se tarkentuu yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa. Merkintää koskevan suunnittelumääräyksen mukaan vaarallisia kemikaaleja käyttävää tai varastoivaa laitosta ympäröivän konsultointivyöhykkeen yksityiskohtaiseen suunnitteluun on kiinnitettävä erityistä huomiota. Suunniteltaessa riskille alttiiden toimintojen kuten asuinalueiden, vilkkaiden liikenneväylien, yleisölle tarkoitettujen kokoontumistilojen ja sairaaloiden, päiväkotien tai koulujen sijoittamista vyöhykkeen sisälle on kaavaa laadittaessa pyydettävä Etelä-Karjalan pelastuslaitoksen viranomaisen ja tarvittaessa Turvatekniikan keskuksen lausunto. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee ottaa huomioon lainsäädännön tai muiden viranomaisten toimesta tehtävät konsultointialueiden mahdolliset muutokset.

Kemira Chemicals Oy:n laitos sijaitsee T/kem-merkinnällä osoitetulla teollisuus- ja varastoalueella, jolla on tai jolle saa sijoittaa vaarallisia kemikaaleja valmistavan tai varastoivan laitoksen. Merkinnän kuvauksen mukaan sillä osoitetaan olemassa olevien laitosten sijaintipaikkojen alueet, joille saa sijoittaa vaarallisia kemikaaleja valmistavia tai varastoivia laitoksia. Merkintään liittyvän suunnittelumääräyksen mukaan vaarallisia kemikaaleja valmistavat laitokset sekä vaarallisten aineiden kuljetusreitit ja niitä palvelevat kemikaaliratapihat tulee ottaa huomioon maankäytön suunnittelussa niin, että ne sijoittuvat riittävälle etäisyydelle asuinalueista, yleisten toimintojen alueista sekä luonnon kannalta herkistä alueista.

EU:n neuvoston direktiivi 96/82/EY ohjaa vaarallisista aineista aiheutuvien suuronnettomuusvaarojen torjuntaa. Tämän niin sanotun Seveso II -direktiivin mukaiset laitokset Suomessa on todettu Turvatekniikan keskuksen kotisivuilta löytyvästä 30.8.2010 päivitetystä liitteessä, jossa luetellaan ne vaarallisia kemikaaleja käsittelevät laitokset, joihin sovelletaan ympäristöministeriön kirjeessä 3/501/2001 kuvattuja lausuntomenettelyitä kaavoitukseen ja rakentamisen lupiin liittyen. Kemira Chemicals Oy:n laitosta ympäröivän konsultointivyöhykkeen laajuudeksi on todettu olevan kaksi kilometriä. Laitosta ympäröivän konsultointivyöhykkeen laajuus mitataan tehdasalueen tai tontin rajalta.

Maakuntakaavassa sev-merkinnällä osoitettuun konsultointivyöhykkeeseen ei liity maankäyttö- ja rakennuslain 33 §:n mukaista rakentamisrajoitusta. Kyseisen merkinnän suunnittelumääräys edellyttää alueen suunnitteluun kiinnitettävän erityistä huomiota. Suunnittelumääräyksellä veloitetaan pyytämään lausunto pelastusviranomaiselta ja Turvatekniikan keskukselta, mikäli alueelle suunnitellaan riskille alttiita toimintoja.

Ympäristöministeriö toteaa, että maakuntakaavassa on Seveso II -direktiivin perusteella osoitettu yleispiirteisesti Kemira Chemicals Oy:n konsultointivyöhykkeen sijainti. Maakuntakaavassa ei ole yksityiskohtaisesti ratkaistu konsultointivyöhykkeen rajausta, joka tarkentuu yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa. Kyseinen konsultointivyöhyke on osoitettu laitoksen riskeistä yleisesti tiedossa olevan Turvatekniikan keskuksen laatiman arvion

perusteella. Kyseinen merkintä on luonteeltaan informatiivinen, eikä sillä ole osoitettu rajoituksia kyseisen alueen käytölle. Merkintään ei liity maankäyttö- ja rakennuslain 33 §:n mukaista rakentamisrajoitusta, eikä sillä ole asetettu muitakaan uusia velvoitteita kyseistä merkintää koskevan alueen maanomistajille.

Ympäristöministeriö katsoo, että maakuntakaava perustuu kyseisen konsultointivyöhykkeen sev-merkinnän osalta maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:n mukaisiin riittäviin selvityksiin, täyttää valituksessa tarkoitettua osin maankäyttö- ja rakennuslain 28 §:n mukaiset sisältövaatimukset ja edistää valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden toteuttamista. Ympäristöministeriö katsoo, ettei kyseisestä merkinnästä aiheudu maankäyttö- ja rakennuslain 28 §:n kohtuutonta haittaa alueen maanomistajille ja ettei merkintä ole Seveso II -direktiivin vastainen. Ympäristöministeriö katsoo, ettei merkintä ole lainvastainen valituksessa esitetyillä perusteilla.

5) Markku Kauria ja Harri Pettinen

Ympäristöministeriö hyväksyy valituksen muinaismuistokohteen Kotalampi 3 osalta jäljempänä kohdassa Vahvistamatta jätetyt kaavamerkinnät esitetyin perustein ja hylkää valituksen muinaismuistokohteen Kotalampi 1 osalta. Valituksessa on vaadittu, ettei maakuntakaavaa vahvistettaisi muinaismuistomerkintöjen Kotalampi 1 ja Kotalampi 3 osalta ennen kuin merkintöjen paikkansa pitävyys on Museoviraston ja maanomistajan toimesta varmistettu.

Perustelut

Museovirasto on tehnyt maakuntakaavan muinaismuistokohteita Kotalampi 1 ja Kotalampi 3 koskien maastokatselmuksen 4.11.2010. Maastokatselmuksessa on paikannettu muinaismuistolain suojaaman Kotalampi 1:n kivikautinen asuinpaikka ja todettu sen rajat maastossa. Ympäristöministeriö katsoo, ettei muinaismuistokohteen Kotalampi 1 kohdemerkintä ole lainvastainen.

6) Väinö Kaurian perikunta/Simo Kauria

Ympäristöministeriö hylkää valituksen, jossa on vaadittu maakuntakaavan jättämistä vahvistamatta Suomenniemen Pajulahdelle osoitetun moottorikelkkareitin yhteystarvemerkinän osalta ja kyseisen merkinnän siirtämistä muualle. Moottorikelkkareitin on katsottu aiheuttavan muun muassa haittoja elinkeinotoiminnan harjoittamiselle ja liikenneturvallisuudelle.

Perustelut

Maakuntakaavassa on kehittämisperiaatemerkinällä osoitettu moottorikelkkareittien yhteystarpeet. Merkinnän kuvauksen mukaan sillä osoitetaan ohjeellisen moottorikelkkareitiväylän yhteystarpeet. Yhteystarvemerkinät näyttävät yleispiirteiden reitin kulkusuunnan. Reitin toteuttamiseksi tarvitaan yksityiskohtainen suunnitelma. Maakuntakaavamerkinät eivät estä alueen käyttöä muuhun toimintaan. Merkintää koskevan suunnittelumääräyksen mukaan reittien yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee ottaa huomioon alueen asutus sekä maa- ja metsätalouden toimintaedellytykset. Lisäksi yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on huolehdittava siitä, että reitit sovitetaan alueen luonto-, maisema-, rakennusperintö- ja kulttuuriarvoihin niitä vaarantamatta. Moottorikelkkareittien yksityiskohtaisemmista suunnitelmista tulee pyytää lausunto voimajohdon omistajalta.

Moottorikelkkareitin yhteystarvemerkinä kuuluu maankäyttö- ja rakennuslain mukaisissa kaavoissa käytettävistä merkinnöistä annetun ympäristöministeriön asetuksen (31.3.2000) mukaisesti kehittämisperiaatemerkinä. Ympäristöministeriön julkaiseman Maakunta-kaavamerkinä ja -määräykset -oppaan mukaan merkinnällä osoitetaan ne yhteydet, joiden tarve on voitu todeta, mutta joiden sijaintiin ja toteuttamiseen liittyy niin huomattavaa epävarmuutta, ettei ohjeellisen tai vaihtoehdoisen linjauksen osoittaminen ole mahdollista.

Moottorikelkkareittien toteuttamisesta aiheutuvat ympäristövaikutukset arvioidaan yksityiskohtaisemman suunnittelun yhteydessä. Yhteystarvemerkinä on luonteeltaan yleispiirteinen kehittämisperiaatemerkinä, joka ei määrittele kyseisen moottorikelkkareitin tarkkaa sijaintia, vaan se tullaan ratkaisemaan yksityiskohtaisemman suunnittelun yhteydessä. Moottorikelkkareittien yhteystarvemerkinä esitetään mahdollisia moottorikelkkareittien yhteyksiä, joiden toteutumiseen ja sijaintiin liittyy huomattavaa epävarmuutta. Merkinnään ei liity maankäyttö- ja rakennuslain 33 §:n mukaista rakentamisrajoitusta.

Maankäyttö- ja rakennuslain 31 §:n 6 momentin mukaan maakuntakaavaan voidaan sitä vahvistettaessa tehdä oikaisunluonteisia korjauksia ja maakunnan liiton suostumuksella vähäisiä muutoksia. Ympäristöministeriö katsoo, ettei valituksessa vaadittu muutos ole luonteeltaan vähäinen, vaan se merkitsisi laajempaa puuttumista maakuntakaavan sisältöön kuin maankäyttö- ja rakennuslain 31 §:n 6 momentin tarkoittama vähäisen muutoksen tekeminen vahvistavalle viranomaiselle maakunnan liiton suostumuksellakaan sallisi, joten vaadittua muutosta ei voida tehdä maakuntakaavan vahvistamiskäsittelyn yhteydessä.

Ympäristöministeriö toteaa, ettei maakuntakaavassa ole yksityiskohtaisesti ratkaistu kyseisen moottorikelkkareitin yhteystarpeen sijaintia. Ympäristöministeriö katsoo, ettei kyseisestä merkinnästä aiheudu maankäyttö- ja rakennuslain 28 §:n mukaista kohtuutonta haittaa alueen maanomistajille. Ympäristöministeriö katsoo, ettei kyseinen merkinä ole lainvastainen valituksessa esitetyillä perusteilla.

7) Kirsti Kilpi, 8) Jorma Lähde sekä 9) Heimo ja Annikki Piiparinen

Ympäristöministeriö hylkää valitukset 7, 8 ja 9, joissa on vaadittu maakuntakaavan jättämisestä vahvistamatta moottorikelkkareittien yhteystarpeiden osalta. Valituksissa on katsottu, ettei maakuntakaavan laatimisen yhteydessä ole kiinnitetty riittävästi huomiota esisuunnitteluun, kuulemismenettelyyn sekä luontoon, asumisviihtyisyyteen ja elämistöön kohdistuviin vaikutuksiin. Valitusten mukaan maakuntakaavaan on moottorikelkkareittien linjauksen osalta tehty luonteeltaan olennaisia muutoksia hyväksymiskäsittelyn yhteydessä.

Perustelut

Osallistumis- ja vuorovaikutusmenettelyt

Maankäyttö- ja rakennuslain 6 §:n mukaan kaavaa valmisteltaessa on oltava vuorovaikutuksessa niiden henkilöiden ja yhteisöjen kanssa, joiden oloihin tai etuihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa. Kaavoja valmistelevalle viranomaiselle on tiedotettava kaavoituksesta sillä tavoin, että niillä, joita asia koskee, on mahdollisuus seurata kaavoitusta ja vaikuttaa siihen. Maankäyttö- ja rakennuslain 62 §:n mukaan kaavoitusmenettely tulee järjestää ja suunnittelun lähtökohdista, tavoitteista ja mahdollisista vaihtoehdoista kaavaa valmisteltaessa tiedottaa niin, että osallisilla eli alueen maanomistajilla ja niillä, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa, sekä viranomaisilla ja yhteisöillä, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään, on mahdollisuus osallistua kaavan valmisteluun, arvioida kaavoituksen vaikutuksia ja lausua kirjallisesti mielipiteensä asiassa.

Maakuntakaavaluonnos on ollut valmisteluvaiheessa nähtävillä Etelä-Karjalan liiton jäsenkunnissa 1.–31.10.2005. Kaavaehdotus on ollut maankäyttö- ja rakennusasetuksen 12 §:n mukaisesti yleisesti nähtävillä jäsenkunnissa 23.11.–22.12.2009 sekä uudelleen nähtävillä 15.3.–14.4.2010. Kaavoituksen valmistelu- ja ehdotusvaiheessa on pidetty kaavaa koskevia yleisötilaisuuksia. Tilaisuuden varaamisesta mielipiteen esittämiseen on ilmoitettu Etelä-Karjalan maakunnan lehdissä kuten Luumäen lehdessä, Parikkalan Sanomissa, Uutis-Vuoksessa, Etelä-Saimaassa, Yhteissanomissa ja Joutseno-lehdessä sekä Etelä-Karjalan liiton kotisivuilla.

Maankäyttö- ja rakennuslaki ei edellytä asukkaiden ja maanomistajien kuulemista henkilökohtaisesti. Ympäristöministeriö katsoo, että tiedottamisessa ja vuorovaikutuksen järjestämisessä maakuntakaavaa laadittaessa ei ole tapahtunut menettelyvirhettä.

Kaavaehdotuksen nähtävillä olon jälkeen tehdyt muutokset moottorikelkkareitteihin

Maankäyttö- ja rakennuslain 32 §:n mukaan, jos kaavaehdotusta on olennaisesti muutettu sen jälkeen, kun se on asetettu julkisesti nähtäville, se on asetettava uudelleen nähtäville. Uudelleen nähtäville asettaminen ei kuitenkaan ole tarpeen, mikäli muutokset koskevat vain yksityistä etua ja mikäli niitä osallisia, joita muutokset koskevat, kuullaan erikseen.

Ympäristöministeriö on ehdotusvaiheen viranomaisneuvottelussa 25.5.2010 todennut kyseisten yhteystarpeiden esitystavan tarkentamisen tarpeesta. Vaikka kyseessä oleva merkintä on luonteeltaan yleispiirteinen, tulisi sen kuitenkin osoittaa yhteystarvetta kahden selvän kohteen välillä.

Moottorikelkkareitin yhteystarpeen merkinnän sijaintia on muutettu Joutsenon Myllymäen ja Konnunsuon välillä siten, että kaavaehdotuksessa osoitetun yhden yhteystarvemerikinnän sijaan hyväksytyssä kaavassa on osoitettu kaksi yhteystarvemerikintää, joista toinen seuraa Myllymäeltä kaakkoon z-viivamerikinnällä maakuntakaavassa osoitettua pääsähkölinjaua ja toinen Konnunsuolta pohjoiseen osoitettua yhdystietä. Kaavaehdotuksessa Myllymäen ja Konnunsuon välinen moottorikelkkareitin yhteystarve oli osoitettu suurempana.

Ympäristöministeriö katsoo, että kyseiset maakuntakaavan hyväksymiskäsittelyn yhteydessä tehdyt muutokset moottorikelkkareittien yhteystarpeisiin ovat olleet luonteeltaan vähäisiä, eikä kyse ole ollut maankäyttö- ja rakennuslain 32 §:n mukaisista luonteeltaan olennaisista muutoksista, eikä menettelyä voida kyseisten muutosten osalta pitää lainvastaisena.

Maakuntakaavan moottorikelkkareittejä koskevien suunnitelmien ja selvitysten riittävyys

Kaavan tulee maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:n mukaan perustua riittäviin tutkimuksiin ja selvityksiin. Maankäyttö- ja rakennuslain 28 §:n 5 momentin nojalla maakuntakaavan sisältövaatimukseen liittyvät seikat on selvitettävä ja otettava huomioon siinä määrin kuin maakuntakaavan tehtävä yleispiirteisenä kaavana edellyttää. Selvitysten perusteella on voitava varmistua siitä, että maakuntakaava täyttää sille asetetut sisältövaatimukset.

Moottorikelkkareitit on osoitettu maakuntakaavassa viivamerikinnällä. Merikinnän kuvauksen mukaan sillä osoitetaan ohjeellinen maakunnallinen moottorikelkkareitti, joka liittyy ylimaakunnalliseen verkostoon. Reitit toteuttamiseksi tarvitaan yksityiskohtainen suunnitelma. Maakuntakaavamerikinnät eivät estä alueen käyttöä muuhun toimintaan. Maakuntakaavassa on lisäksi kehittämisperiaatemerikinnällä osoitettu moottorikelkkareittien yhteystarpeet.

Merkinnän kuvauksen mukaan sillä osoitetaan ohjeellisen moottorikelkkareittiväylän yhteystarpeet. Yhteystarvemerkinnot näyttävät yleispiirteisen reitin kulkusuunnan. Reitin toteuttamiseksi tarvitaan yksityiskohtainen suunnitelma. Maakuntakaavamerkinnot eivät estä alueen käyttöä muuhun toimintaan. Merkintöjä koskevien suunnittelumääräysten mukaan reittien yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee ottaa huomioon alueen asutus sekä maa- ja metsätalouden toimintaedellytykset. Lisäksi yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on huolehdittava siitä, että reitit sovitetaan alueen luonto-, maisema-, rakennusperintö- ja kulttuuriarvoihin niitä vaarantamatta. Moottorikelkkareittien yksityiskohtaisemmista suunnitelmista tulee pyytää lausunto voimajohdon omistajalta.

Moottorikelkkareitin yhteystarvemerkinnot kuuluu maankäyttö- ja rakennuslain mukaisissa kaavoissa käytettävistä merkinnöistä annetun ympäristöministeriön asetuksen (31.3.2000) mukaisiin kehittämisperiaatemerkintöihin. Ympäristöministeriön julkaiseman Maakuntakaavamerkinnot ja -määräykset -oppaan mukaan merkinnällä osoitetaan ne yhteydet, joiden tarve on voitu todeta, mutta joiden sijaintiin ja toteuttamiseen liittyy niin huomattavaa epävarmuutta, ettei ohjeellisen tai vaihtoehtoisen linjauksen osoittaminen ole mahdollista. Moottorikelkkareittien sijainti tullaan ratkaisemaan yksityiskohtaisemman suunnittelun yhteydessä. Merkintään ei liity maankäyttö- ja rakennuslain 33 §:n mukaista rakentamisrajotusta.

Maakuntakaavassa osoitetut moottorikelkkareitit ovat perustuneet Etelä-Karjalan virkistysalueäätiön vuonna 2007 laatimaan Etelä-Karjalan moottorikelkkailun runkoreitin suunnittelun loppuraporttiin. Kaavaselostuksessa on arvioitu yleispiirteisesti maakuntakaavassa osoitettujen moottorikelkkareittien vaikutuksia.

Ympäristöministeriö toteaa, ettei maakuntakaavassa ole yksityiskohtaisesti ratkaistu moottorikelkkareittien sijaintia. Moottorikelkkareittien vaikutukset sekä mahdollisten haittojen lieventäminen tai estäminen tutkitaan tarkemmin yksityiskohtaisemman suunnittelun yhteydessä. Ympäristöministeriö katsoo, että maakuntakaava perustuu maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:n mukaisiin riittäviin selvityksiin moottorikelkkareittien osalta maakuntakaavan yleispiirteisyys huomioon ottaen.

10) Eero Pöyhien perikunta/Sirpa Vesterinen

Ympäristöministeriö hyväksyy valituksen siltä osin, kun siinä on vaadittu maakuntakaavassa Ar-merkinnällä Lappeenrannan Omenaniemen ja Haukilahdentien eteläpuolelle osoitetun rakennetta tiivistävän tai uuden asuntovaltaisen alueen jättämistä vahvistamatta jäljempänä kohdassa Vahvistamatta jätetyt kaavamerkinnot esitetyin perustein. Muilta osin ympäristöministeriö hylkää valituksen.

Perustelut

Maakuntakaavan muuttamista koskevat vaatimukset

Maankäyttö- ja rakennuslain 31 §:n 6 momentin mukaan maakuntakaavaan voidaan sitä vahvistettaessa tehdä oikaisunluonteisia korjauksia ja maakunnan liiton suostumuksella vähäisiä muutoksia.

Ympäristöministeriö katsoo, etteivät valituksessa vaaditut muutokset ole luonteeltaan vähäisiä, vaan ne merkittävämmin laajempaa puuttumista maakuntakaavan sisältöön kuin maankäyttö- ja rakennuslain 31 §:n 6 momentin tarkoittama vähäisen muutoksen tekeminen vahvistavalle viranomaiselle maakunnan liiton suostumuksellakaan sallisi, joten vaadittuja muutoksia ei voida tehdä maakuntakaavan vahvistamiskäsittelyn yhteydessä.

Kevyen liikenteen laaturaitti

Maakuntakaavassa on viivamerkinnällä osoitettu kevyen liikenteen laaturaitit. Merkinnän kuvauksen mukaan sillä on osoitettu keskeiset työssäkäyntialueen kehitettävät kevyen liikenteen väylät. Merkintään ei liity suunnittelumääräystä.

Ympäristöministeriö toteaa, että maakuntakaava on luonteeltaan yleispiirteinen alueiden käytön suunnitelma, eikä siinä määritellä yksityiskohtaisesti kevyen liikenteen laaturaitin sijaintia tai sen toteuttamiseen liittyviä teknisiä ratkaisuja. Kevyen liikenteen laaturaitin toteuttamiseen liittyvät toimenpiteet tarkentuvat yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa, jonka yhteydessä voidaan tutkia laaturaitin rakentamisesta aiheutuvien haittojen ehkäiseminen tai niiden lieventäminen.

Suur-Saimaan kehittämisen kohdealue

Maankäyttö- ja rakennuslain 24 §:n 2 momentin ja 28 §:n 1 momentin mukaan maakunnan suunnittelussa ja muussa alueiden käytön suunnittelussa on huolehdittava valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden huomioon ottamisesta siten, että edistetään niiden toteuttamista. Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaan alueidenkäytöllä edistetään rannikkoalueen, Lapin tunturialueiden ja Vuoksen vesistöalueen säilymistä luonto- ja kulttuuriarvojen kannalta erityisen merkittävänä aluekokonaisuuksina. Samalla varmistetaan, että asumisen ja elinkeinotoiminnan harjoittamisen edellytykset säilyvät. Alueiden erityispiirteet tunnistetaan ja alueidenkäyttö sovitetaan mahdollisimman tasapainoisesti yhteen poikkeuksellisten luonnonolojen, luonnon kestokyvyn ja kulttuuriarvojen turvaamiseksi. Samalla tuetaan luonnonoloihin sopeutuneiden omaleimaisten kylä- ja kulttuuriympäristöjen säilymistä ehyinä. Vuoksen vesistöalueella ohjataan matkailua, vesistöjen virkistyskäyttöä ja vesiliikennettä sekä rakentamista ja muta maankäyttöä siten, että järviluonnon, maiseman ja kulttuuriperinnön erityispiirteet säilyvät.

Maakuntakaavassa on sai-rasterimerkinnällä osoitettu Suur-Saimaan kehittämisen kohdealue. Merkinnän kuvauksen mukaan sillä on osoitettu keskeisen Suur-Saimaan kehittämisen vyöhyke, jolla on myös ylimaakunnallisia kehittämistarpeita. Merkinnästä ei aiheudu maa- ja metsätalouteen eikä maaseutuelinkeinoihin ja asumiseen liittyviä rajoituksia. Alueilla, joilla on aluevarausmerkinnällä osoitettu käyttötarkoitus, päämaankäyttömuodon määrittelee aluevarausmerkintä. Merkintään sai liittyvän suunnittelumääräyksen mukaan Suur-Saimaan kehittämisen kohdealueen käytön suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota luonto- ja virkistysmatkailun sekä vesiliikenteen edellytysten turvaamiseen, alueen virkistys- ja suojelualueiden hoidon ja käytön suunnitteluun, eri toimintojen verkostomaiseen kytkemiseen reitistöin sekä maaseutu- ja matkailuelinkeinojen tukemiseen. Lisäksi yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on huolehdittava siitä, että luontomatkailun sekä virkistyskehitämistarpeet sovitetaan alueen luonto-, maisema-, rakennusperintö ja kulttuuriarvoihin niitä hyödyntäen. Tulee huolehtia myös siitä, ettei kyseisiä arvoja vaaranneta.

Maakuntakaavan Suur-Saimaan kehittämisen kohdealue -merkintä on luonteeltaan kehittämisperiaatemarkintoihin kuuluva kohdealuemerkintä. Ympäristöministeriön julkaiseman Maakuntakaavamerkinnät ja -määräykset -oppaan mukaan kehittämisen kohdealuemerkinnöillä osoitetaan alueiden käytön periaatteen tai kehittämistarpeen alueellinen ulottuvuus. Kohdealuemerkintöjä tulee täsmentää suunnittelumääräyksellä, joka osoittaa kehittämistavoitteen tai kehittämisen reunaehdot ohjeeksi yksityiskohtaisemmalle suunnittelulle. Maakunnan erityistarpeisiin perustuen voidaan käyttää alueelle soveltuvia kehittämisperiaatemarkintöjä. Merkintään ei liity maankäyttö- ja rakennuslain 33 §:n mukaista rakentamisrajoitusta.

Ympäristöministeriö toteaa, että maakuntakaava on luonteeltaan yleispiirteinen alueiden käytön suunnitelma. Suur-Saimaan kehittämisen kohdealueen merkinnällä on yleispiirteisesti rajattu alue, jolla tulee kiinnittää erityistä huomiota alueen kehittämiseen yksityiskohdaisemmassa suunnittelussa. Maakunnan liitto on harkintavaltansa puitteissa päättänyt kaavaratkaisun sisällöstä kaavaa varten laadittuihin selvityksiin ja vaikutusten arviointeihin sekä maankäyttö- ja rakennuslain 28 §:n mukaisesti maakuntakaavan sisältövaatimuksiin perustuen. Ympäristöministeriö katsoo, että maakuntakaava edistää valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden toteuttamista edellä mainituilta osin, ja ettei merkintä ole lainvastainen valituksessa esitetyillä perusteilla.

11) UPM-Kymmene Oy

Ympäristöministeriö hylkää Lappeenrannan Kaukaan teollisuusaluetta koskevan valituksen, jossa on vaadittu Lappeenrannan Kaukaan teollisuusalueelle maakuntakaavassa osoitetun, valtakunnallisesti merkittävää kulttuurihistoriallista ympäristöä koskevan ma/kv-rasterimerkinnän muuttamista kohdemerkinnäksi.

Perustelut

Maankäyttö- ja rakennuslain 28 §:n 3 momentin mukaisten maakuntakaavan sisältövaatimusten mukaan kaavaa laadittaessa on kiinnitettävä erityisesti huomiota muun muassa maiseman, luonnonarvojen ja kulttuuriperinnön vaalimiseen.

Maankäyttö- ja rakennuslain 24 §:n 2 momentin ja 28 §:n 1 momentin mukaan maakunnan suunnittelussa ja muussa alueiden käytön suunnittelussa on huolehdittava valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden huomioon ottamisesta siten, että edistetään niiden toteuttamista. Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaan alueiden käytössä on varmistettava, että valtakunnallisesti merkittävät kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvot säilyvät. Tavoitteiden tarkoittama säilyttämisvelvoite edellyttää, että viranomaisten laatimat valtakunnalliset inventoinnit otetaan huomioon alueidenkäytön suunnittelun lähtökohtina. Maakuntakaavoituksessa on osoitettava muun muassa valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt.

Kyseinen alue on osoitettu maakuntakaavassa TT-merkinnällä ympäristövaikutuksiltaan merkittävien teollisuustoimintojen alueena ja A-merkinnällä taajamatoimintojen alueena.

Maakuntakaavassa on ma/kv-rasterimerkinnällä osoitettu valtakunnallisesti merkittävät kulttuurihistorialliset ympäristöt Museoviraston laatiman RKY 2009 -inventoinnin perusteella. Kyseinen merkintä on alueen erityisominaisuutta ilmaiseva osa-aluemerkintä, jota koskevan suunnittelumääräyksen mukaan osa-alueen maankäytön ja toimenpiteiden suunnittelussa on otettava huomioon kulttuuriympäristön ominaispiirteiden vaaliminen ja turvattava merkittävien historiallisten rakennusten ja merkittävien rakennettujen ympäristöjen säilyminen. Yksityiskohtaisemmassa uudis- ja täydennysrakentamisen suunnittelussa on otettava huomioon rakentamisen soveltuminen arvokkaaseen ympäristöön.

Kaukaan teollisuusalue sijoittuu RKY 2009 -inventoinnin mukaiselle Kaukaan teollisuusympäristön sekä Kanavansuun ja Mälkiän asuntoalueiden valtakunnallisesti merkittävälle rakennetun ympäristön alueelle. RKY 2009 -inventoinnin kuvauksen mukaan Kaukaan tehtaalla on ensimmäisiä 1800-luvulla Saimaan kanavan vaikutuspiiriin syntyneistä, suurteollisuudeksi kasvaneista puunjalostukseen perustuneista teollisuusalueista ja merkittävä osa Suomen puunjalostusteollisuuden varhaisvaiheen historiaa. Teollisuuslaitoksen asuinalueet edustavat aikansa korkeatasoista asutusuunnittelua. Osa Kaukaan tehtaiden vanhimmasta vaiheesta sisältyy vuonna 1900 valmistuneeseen, Selim A. Lindqvistin suunnittelemaan

teollisuusrakennukseen. Se on erityisen merkittävä varhaisten teräsbetonirakenteittensa ansiosta. Rakennuksessa on tietävästi ensimmäisenä käytetty holvimaisen rakenteen sijaan kokonaan teräsbetonista vaakarakennetta, ylälaattapalkistoa rakennuksen välipohjana. Keskiaikaisiin linnoihin viittaavat torniaiheet ovat ajalle tyypillisiä tiiliarkkitehtuurin tyylikeinoja. Tehdasalueen keskeisellä paikalla on Kaukaan arkkitehtina toimineen W.G. Palmqvistin suunnittelema klassistinen klubirakennus vuodelta 1938. Sen ympäristössä on virkailija-asuntoja 1920-luvulta sekä arkkitehtonisesti erittäin merkittävä Yrjö Lindgrenin suunnittelema virkailijoiden rivitalo vuodelta 1951.

Ympäristöministeriö toteaa, että valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet edellyttävät, että RKY 2009 -inventoinnin kohteet otetaan huomioon maakuntakaavan suunnittelun lähtökohtana. Maakuntakaavan ma/kv-rasterimerkinnällä ei ole kuitenkaan ratkaistu yksittäisen rakennusten suojelua. Kaukaan teollisuusympäristön suojelukysymykset tulevat ratkaistaviksi maankäyttö- ja rakennuslain mukaisessa yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tai rakennusperinnön suojelemista koskevan lain (498/2010) mukaisessa menettelyssä.

Ympäristöministeriö katsoo, että Kaukaan teollisuusaluetta koskeva ma/kv-rasterimerkintä edistää valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden toteuttamista. Ympäristöministeriö katsoo, ettei merkintä ole lainvastainen valituksessa esitetyillä perusteilla. Maankäyttö- ja rakennuslain 31 §:n 6 momentin mukaan maakuntakaavaan voidaan sitä vahvistettaessa tehdä oikaisunluonteisia korjauksia ja maakunnan liiton suostumuksella vähäisiä muutoksia. Ympäristöministeriö toteaa, ettei valituksessa vaadittua vähäistä suurempaa muutosta voida tehdä maakuntakaavan vahvistamiskäsittelyn yhteydessä.

Vahvistamatta jätetyt kaavamerkinnät

Rakennetta tiivistävät tai uudet asuntovaltaiset alueet ja saaristotie Lappeenrannassa

Kaavan tulee maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:n mukaan perustua riittäviin tutkimuksiin ja selvityksiin. Maankäyttö- ja rakennuslain 28 §:n 5 momentin nojalla maakuntakaavan sisältövaatimukseen liittyvät seikat on selvitettävä ja otettava huomioon siinä määrin kuin maakuntakaavan tehtävä yleispiirteisenä kaavana edellyttää. Selvitysten perusteella on voitava varmistua siitä, että maakuntakaava täyttää sille asetetut sisältövaatimukset.

Maankäyttö- ja rakennuslain 28 §:n 3 momentin mukaisten maakuntakaavan sisältövaatimusten mukaan kaavaa laadittaessa on kiinnitettävä erityisesti huomiota muun muassa maakunnan tarkoituksenmukaiseen alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, ympäristön ja talouden kannalta kestäviin liikenteen ja teknisen huollon järjestelyihin, maiseman, luonnonvarojen ja kulttuuriperinnön vaalimiseen sekä virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyteen.

Maankäyttö- ja rakennuslain 24 §:n 2 momentin ja 28 §:n 1 momentin mukaan maakunnan suunnittelussa ja muussa alueiden käytön suunnittelussa on huolehdittava valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden huomioon ottamisesta siten, että edistetään niiden toteuttamista. Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaan maakuntakaavan ja yleiskaavan lähtökohtana on oltava perusteltu väestönkehitysarvio. Maakunnan suunnittelussa ja yleiskaavoituksessa on tarkasteltava pitkällä aikavälillä sekä taajama- että maaseutualueiden kehityksen erilaisia vaihtoehtoja. Maakuntakaavoituksessa ja yleiskaavoituksessa tulee edistää yhdyskuntarakenteen eheyttämistä ja esittää eheyttämiseen tarvittavat toimenpiteet. Alueidenkäytöllä on huolehdittava, että asunto- ja työpaikkarakentamiseen on tarjolla riittävästi tonttimaata. Alueidenkäytön suunnittelussa uusia huomattavia asuin-, työpaikka- ja palvelutoimintojen alueita ei tule sijoittaa irralleen olemassa olevasta yhdyskuntarakenteesta. Näistä tavoitteista voidaan poiketa, jos tarve- ja vaikutus selvityksiin perustuen pystytään

osoittamaan, että alueen käyttöönotto on kestävä kehityksen mukaista. Vuoksen vesistö-alueella ohjataan matkailua, vesistöjen virkistyskäyttöä ja vesiliikennettä sekä rakentamista ja muuta maankäyttöä siten, että järviluonnon, maiseman ja kulttuuriperinnön erityispiirteet säilyvät.

Maakuntakaavassa on Ar-merkinnällä osoitettu rakennetta tiivistäviä tai uusia asuntovaltaisia alueita Pien-Saimaan Sikosalon ja Heposalojen saarille sekä Mikonsaaren, Lappeenrannan Haukilahden ja Ilottulan alueille. Edellä mainittuihin Pien-Saimaan saariin on osoitettu yt-1-merkinnällä ohjeellinen saaristotie. Saaret ovat pääosin rakentamattomia. Lappeenrannan Haukilahden ja Ilottulan alueet ovat pääosin maa- ja metsätalousvaltaista aluetta sekä osin rakennettua taajama- ja kyläaluetta. Kyseiset alueet sijaitsevat valtakunnallisissa alueidenkäyttötavoitteissa luonto- ja kulttuuriympäristönä erityisenä aluekokonaisuutena todetun Vuoksen vesistöalueella tai sen välittömässä läheisyydessä. Ar-merkintää on käytetty lisäksi Lappeenrannan ja Lemin rajan tuntumassa sekä Lappeenrannan Joutsenon Muukonsaaren alueella.

Rakennetta tiivistävän tai uuden asuntovaltaisen alueen merkinnän kuvauksen mukaan sillä on osoitettu pitkällä aikavälillä toteutettavia asutusrakennetta eheyttäviä ja tiivistettäviä sekä uusia tulevaisuuden asumisen laajenemisalueita. Merkintää koskevan suunnittelumääräyksen mukaan yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa rakentamisalueet on sopeutettava ympäristöönsä niin, että alueen omaleimaisuus ja viihtyisyys vahvistuvat ja ympäristö-, luonto- ja kulttuuriperintöarvojen säilyminen turvataan. Suunnittelussa tulee ottaa huomioon myös maa- ja metsätalouden toimintaedellytykset sekä nykyinen vesistöjen kuormitus ja tulva-alueet. Alueen suunnittelussa tulee ottaa huomioon taloudellisuus, peruspalvelujen saavutettavuus, rakentamiskelpoisuus, energiatalous ja suoritettujen investointien mahdollisimman suuri hyödyntäminen. Myös virkistysalueiden riittävyys ja turvaaminen taajamissa ja Saimaan rannoilla, maaseudun kulttuurimaisemien suojelu sekä kevyen liikenteen ja joukkoliikenteen toimintamahdollisuudet tulee ottaa suunnittelussa huomioon.

Merkinnän yt-1 kuvauksen mukaan sillä on osoitettu ohjeellinen saaristotie. Merkintää koskevan suunnittelumääräyksen mukaan suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota negatiivisten ympäristövaikutusten lieventämiseen sekä luonnonympäristön ja maiseman kannalta tarkoituksenmukaisten ratkaisujen etsimiseen. Vesiliikennereitit ja tarvittavat siltojen alituskorkeudet tulee ottaa alueen ja saaristotien yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa erityisesti huomioon.

Maakuntakaavana voimassa olevassa Etelä-Karjalan seutukaavassa Pien-Saimaan Mikonsaari on osoitettu VL-merkinnällä lähivirkistysalueeksi, Sikosalon M-merkinnällä maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi, Heposalon osin M-merkinnällä maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi ja osin RA-merkinnällä loma-asuntoalueeksi sekä Haukilahden ja Ilottulan väliset alueet M-merkinnällä maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi, MT-merkinnällä maa- ja metsätalousalueeksi ja E-merkinnällä erityisalueeksi.

Kaavaselostuksessa on todettu, että Ar-merkinnällä osoitettujen alueiden tavoitteena on laajentaa asumista vasta siinä vaiheessa, kun maakuntakaavassa osoitetut taajamatoimintojen alueet on hyödynnetty kokonaan. Kyseisten merkintöjen tavoitteena on mahdollistaa laadukkaiden luonto-, maisema- ja kulttuuriperinnön omaavien asuinvaltaisten alueiden toteutuminen. Selostuksessa on todettu suunnitteluratkaisun perustuvan Etelä-Karjalan keskeisen kasvukeskusalueen laadukkaita vetovoimaisen elinympäristön kehittämiseen ja laadukkaiden uusien asuinalueiden toteuttamiseen sekä laadittavana olevan yleiskaavan ratkaisuihin. Selostuksessa on todettu, että Ar-merkinnällä osoitettujen alueiden vaikutuksia on tarkasteltu erillisessä aluerakennetarkastelussa. Etelä-Karjalan aluerakenneselvityksessä kyseisten alueiden on todettu muun muassa tarjoavan uudenlaisia mahdollisuuksia

asuinrakentamiseen Saimaan ranta-alueilla ja vähentävän olemassa olevan yhdyskuntarakenteen ulkopuolelle suuntautuvan rakentamisen paineita. Selvityksen mukaan saaristoalueet mahdollistavat täydennysrakentamisen, jossa kaupunki kasvaa lähemmäs olemassa olevaa rakennetta ja edistää siten kestävästä yhdyskuntarakenteen kehittämistä. Selvityksen mukaan Lappeenrannan ja Joutsenon välisen alueen kehittäminen tiivistää aluerakennetta sisäänpäin ja Lappeenrannan ja Joutsenon taajamia voidaan lähentää toisiinsa hyödyntäen olevaa infrastruktuuria ja palveluja. Saaristotien kustannukset on arvioitu Kuopion Saaristotien kustannusten perusteella. Kaavaselostus ja Etelä-Karjalan aluerakenneselvitys käsittelevät lähinnä perusteluja kyseisten Ar-merkinnällä osoitettujen alueiden osoittamiselle. Muita vaikutuksia ei ole kaavan asiakirjoissa arvioitu kyseisten merkintöjen osalta.

Lappeenrannan keskustaajaman pinta-ala on ollut Suomen ympäristökeskuksen ylläpitämän yhdyskuntarakenteen seurantajärjestelmän YKR:n mukaan vuonna 2010 noin 52 km². Maakuntakaavassa on osoitettu A-merkinnällä kyseisen YKR-taajaman ulkopuolisia uusia taajamatoimintojen alueita noin 41 km². Taajamatoimintojen alueiden lisäksi maakuntakaavassa on osoitettu laajoja uusia työpaikka-alueita.

Kyseisten Ar-merkinnällä osoitettujen alueiden pinta-ala on yhteensä noin 12 km². Lappeenrannan keskustaajama on kasvanut YKR:n mukaan vuodesta 1985 vuoteen 2010 noin 13 km². Aluekeskus Saimaankaupungin maankäyttöstrategiassa on arvioitu vuosien 2006–2015 Lappeenrannan ja Joutsenon asuntotuotannon edellyttämäksi maa-alan tarpeeksi noin 3,4 km² maltillisella noin 2 500 asukkaan kasvulla ja noin 3,5 km² voimakkaamalla, noin 4 300 asukkaan kasvulla.

Maakuntakaavan on arvioitu toteutuvan noin 15–25 vuoden aikana. Etelä-Karjalan liitto on esittänyt Etelä-Karjalan väestötavoitteeksi 132 000 asukasta vuodelle 2030. Tilastokeskuksen väestötietojen mukaan Etelä-Karjalan väkiluku 31.12.2010 on ollut 133 703 asukasta. Väkiluvun muutoksia ei ole arvioitu maakuntakaavassa kuntakohtaisesti. Tilastokeskuksen väestöennusteen mukaan Lappeenrannan väestö kasvaa noin 2 500 asukkaalla vuoteen 2030 mennessä.

Ympäristöministeriö toteaa, että kyseiset Ar-merkinnällä osoitetut rakennetta tiivistävät tai uudet asuntovaltaiset alueet muodostaisivat merkittäviä uusia yhdyskuntarakenteen laajenemissuuntia. Merkintää koskevalla suunnittelumääräyksellä ei ole ohjattu kyseisten alueiden toteuttamisen ajoitusta, eikä kaavaselostuksen mainintaa kyseisten alueiden toteuttamisen ajoituksesta voida pitää riittävänä maakuntakaavan ohjausvaikutuksen kannalta.

Ympäristöministeriö katsoo, ettei maakuntakaavaan liittyvien selvitysten perusteella voida varmistua siitä, täyttääkö maakuntakaava sille maankäyttö- ja rakennuslain 28 §:ssä asetetut sisältövaatimukset maakunnan tarkoituksenmukaisen alue- ja yhdyskuntarakenteen, ympäristön ja talouden kannalta kestävien liikenteen ja teknisen huollon järjestelyjen, maiseman, luonnonvarojen ja kulttuuriperinnön vaalimisen sekä virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyyden osalta. Selvitysten perusteella ei voida myöskään varmistua siitä, edistääkö maakuntakaava kyseisten merkintöjen osalta valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden toteuttamista maankäyttö- ja rakennuslain 24 §:n 2 momentin edellyttämällä tavalla erityisesti yhdyskuntarakenteen eheyttämistä sekä Vuoksen vesistöalueen järviluonnon, maiseman ja kulttuuriperinnön erityispiirteiden säilymistä koskevien tavoitteiden osalta. Ympäristöministeriö katsoo, ettei maakuntakaava perustu maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:n mukaisesti riittäviin selvityksiin kyseisten merkintöjen osalta.

Ympäristöministeriö jättää maakuntakaavan Pien-Saimaan Sikosaloon, Heposaloihin ja Mikonsaaren sekä Lappeenrannan Haukilahteen ja Ilottulaan Ar-merkinnällä osoitettujen

rakennetta tiivistävien tai uusien asuntovaltaisten alueiden ja yt-1-merkinnällä osoitetun saaristotien osalta lainvastaisena vahvistamatta.

Maakuntakaavana voimassa olevasta Etelä-Karjalan seutukaavasta jää voimaan Mikonsaaren VL-merkinnällä osoitettu lähivirkistysalue, Sikosalon M-merkinnällä osoitettu maa- ja metsätalousvaltainen alue, Heposalojen M-merkinnällä osoitetut maa- ja metsätalousvaltaiset alueet ja RA-merkinnällä osoitetut loma-asuntoalueet sekä Haukilahden ja Ilottulan M-merkinnällä osoitettu maa- ja metsätalousvaltainen alue, MT-merkinnällä osoitetut maa- ja metsätalousalueet sekä E-merkinnällä osoitettu erityisalue.

Vahvistamatta jätetyt Ar-merkinnällä osoitetut rakennetta tiivistävät tai uudet asuntovaltaiset alueet ja saaristotie on merkitty kaavakarttaan punaisella.

Muinaismuistokohteen kohdemerkintä Suomenniemellä

Museovirasto on tehnyt maakuntakaavan muinaismuistokohteita Kotalampi 1 ja Kotalampi 3 koskien maastokatselmuksen 4.11.2010. Muinaismuistokohteen Kotalampi 3 osalta ei maastokatselmuksessa ole havaittu kyseisen kohteen pyyntikuoppaoletusta vahvistavaa todistusaineistoa, mistä johtuen Museovirasto on poistanut kyseisen kohteen muinaisjäännösrekisterin suojeltujen kohteiden joukosta. Ympäristöministeriö jättää vahvistamatta muinaismuistokohdetta Kotalampi 3 koskevan merkinnän Museoviraston antamaan uuteen tietoon perustuen.

Vahvistamatta jätetty muinaismuistokohteen kohdemerkintä on merkitty kaavakarttaan punaisella.

Keskustatoimintojen aluevaraus Lappeenrannassa

Kaavan tulee maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:n mukaan perustua riittäviin tutkimuksiin ja selvityksiin. Maankäyttö- ja rakennuslain 28 §:n 5 momentin nojalla maakuntakaavan sisältövaatimuksiin liittyvät seikat on selvitettävä ja otettava huomioon siinä määrin kuin maakuntakaavan tehtävä yleispiirteisenä kaavana edellyttää. Selvitysten perusteella on voitava varmistua siitä, että maakuntakaava täyttää sille asetetut sisältövaatimukset.

Maankäyttö- ja rakennuslain 28 §:n 3 momentin mukaisten maakuntakaavan sisältövaatimusten mukaan kaavaa laadittaessa on kiinnitettävä erityisesti huomiota muun muassa maakunnan tarkoituksenmukaiseen alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, ympäristön ja talouden kannalta kestäviin liikenteen ja teknisen huollon järjestelyihin sekä maakunnan elinkeinoelämän toimintaedellytyksiin.

Maankäyttö- ja rakennuslain 24 §:n 2 momentin ja 28 §:n 1 momentin mukaan maakunnan suunnittelussa ja muussa alueiden käytön suunnittelussa on huolehdittava valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden huomioon ottamisesta siten, että edistetään niiden toteuttamista. Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaan kaupunkiseutuja kehitetään tasapainoisina kokonaisuuksina siten, että tukeudutaan olemassa oleviin keskuksiin. Keskuksia ja erityisesti niiden keskusta-alueita kehitetään monipuolisina palvelujen, asumisen, työpaikkojen ja vapaa-ajan alueina. Maakuntakaavoituksessa ja yleiskaavoituksessa tulee edistää yhdyskuntarakenteen eheyttämistä ja esittää eheyttämiseen tarvittavat toimenpiteet. Erityisesti kaupunkiseuduilla on varmistettava henkilöautoliikenteen tarvetta vähentävä sekä joukkoliikennettä, kävelyä ja pyöräilyä edistävä liikennejärjestelmä. Kaupunkiseuduilla on myös varmistettava palvelujen saatavuutta edistävä keskusjärjestelmä ja palveluverkko sekä selvitettävä vähittäiskaupan suuryksiköiden sijoittuminen.

Etelä-Karjalan keskusverkko on osoitettu maakuntakaavassa kolmella eri merkinnällä. Lappeenrannan ja Imatran keskustat sekä Imatran Vuoksenniska on osoitettu keskustatoimintojen alueina C-merkinnällä. Lappeenrannan Joutsenon, Lauritsalan ja Sammonlahden alakeskukset sekä Ruokolahden ja Taipalsaaren kuntakeskukset on osoitettu cl-merkinnällä laatuikäytävään kuuluvina aluekeskuksina. Lemin, Luumäen, Savitaipaleen, Parikkalan, Rautjärven ja Suomenniemen kuntakeskukset on osoitettu c-merkinnällä kuntakeskuksina/aluekeskuksina.

C-merkinnällä osoitetun keskustatoimintojen alueen kuvauksen mukaan sillä osoitetaan keskustahakuisten kaupan, palvelujen, hallinnon, asumisen ja muiden toimintojen yleispiirteinen sijainti. Merkinnän osoittamalle alueelle voidaan sijoittaa vähittäiskaupan suuryksiköitä tai vaikutuksiltaan niihin verrattavia kaupallisia palveluita. Keskustatoimintojen alue sisältää tarvittavat liikennealueet, puistot sekä viheralueet ja -vyöhykkeet. Merkintää koskevan suunnittelumääräyksen mukaan alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee kiinnittää huomiota alueen viihtyisyyteen, omaleimaisuuteen ja kaupunkikuvan tasapainoisuuteen sekä huolehdittava eri liikennemuotojen järjestelyjen tarkoituksenmukaisuudesta ja häiriöttömyydestä. Aluetta suunniteltaessa on varauduttava riittävään ja monipuoliseen keskustatoimintaa tukevaan asunto-, työpaikka- ja keskustapalvelujen tarjontaan sekä keskustojen lähikauppojen säilymiseen. Lappeenrannan keskustan kehittäminen valtatie 6 eteläpuolella tulee suunnitella siten, ettei palvelujen saatavuus merkittävästi heikenny nykyisellä pohjoispuoleisella keskusta-alueella. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa erityistä huomiota tulee kiinnittää maisema- ja kulttuuriarvojen sekä rakennushistoriallisten ominaispiirteiden säilyttämiseen ja vapaa-ajan palvelujen sekä virkistysarvojen turvaamiseen. Erityisesti jalankulun ja kevyen liikenteen verkostoa sekä joukkoliikenteen laatua ja sujuvuutta tulee kehittää.

Maakuntakaavana voimassa olevassa Etelä-Karjalan seutukaavassa Lappeenrannan keskustatoimintojen alueen laajuus on noin 0,5 km². Kyseinen alue on rakennettu tiiviisti. Sen aluetehokkuus on rakennus- ja huoneistorekisterin mukaan noin 0,7. Etelä-Karjalan maakuntakaavassa Lappeenrannan keskustatoimintojen alueen laajuus on noin 6,4 km², josta valtatie 6 eteläpuolisen alueen osuus on noin 1,6 km². Lappeenrannan keskustatoimintojen alue on näin ollen osoitettu yli kymmenen kertaa voimassa olevan maakuntakaavan aluevarausta laajempaan. Maakuntakaavan keskustatoimintojen alueen aluetehokkuus on noin 0,2. Alue käsittää tiiviisti rakennetun Lappeenrannan ydinkeskustan lisäksi myös väljästi rakennettuja alueita.

Suomen ympäristökeskuksessa on vuonna 2011 kehitetty valtakunnallinen paikkatietoihin perustuva menetelmä keskusta-alueiden määrittelyyn, tunnistamiseen ja rajaamiseen. Menetelmä liittyy ympäristöministeriön rahoittamaan Yhdyskuntarakenteen monikeskuksisuus ja kauppa -selvitykseen, jonka tulosten mukaan Lappeenrannan keskustatoimintojen alue on laajuudeltaan noin 1,7 km². Kyseisen alueen aluetehokkuus on rakennus- ja huoneistorekisterin mukaan noin 0,4.

Maakuntakaavassa osoitetun keskustatoimintojen alueen luoteisosa on Lappeenrannan tiiviisti rakennettua ydinkeskustaa monipuolisine palvelu-, hallinto-, asuin- ja puistoalueineen. Keskustatoimintojen alueen länsiosassa Leirin alueella on vähittäistavaran ja paljon tilaa vaativan erikoistavaran kauppvoja sekä toimitiloja. Lappeenrannan matkakeskus ja rautatieasema sijaitsevat keskustatoimintojen kyseisen alueen keskiosassa, rautatien pohjoispuolella. Rautatien ja valtatie 6 välisellä Reijolan alueella on päivittäis- ja erikoistavaran sekä paljon tilaa vaativan erikoistavaran kauppvoja. Alueella sijaitsee kaksi vähittäiskaupan suuryksikköä. Rautatien ja valtatie välisen alueen itäosa on väljästi rakennettua pientaloaluetta sekä toimi- ja tuotanto- ja varastotilojen aluetta. Valtatie 6 eteläpuolella keskustatoimintojen alueella Myllymäessä ja Hyrymäessä on paljon tilaa vaativan erikoistavaran

kauppoja sekä toimi- ja tuotanto- ja varastotiloja. Alueella on myös päivittäistavaran ja erikoistavaran kauppoja sekä vähäisessä määrin asumista. Valtatien eteläpuolisen alueen maankäyttö ei ole luonteeltaan monipuolista keskustahakuisten palvelu-, hallinto- ja muiden toimintojen aluetta, eikä alueelle tai sen välittömään läheisyyteen sijoitu tiivistä asutusta. Aluetta erottaa keskustasta yli kahden kilometrin etäisyyden lisäksi pientalovaltaiset asuinalueet, väljästi rakennetut työpaikka- ja palvelu-alueet, rata ja valtatie 6.

Kaavaselostuksessa on todettu, että Lappeenrannan keskusta-alueen laajentamisella valtatie 6 eteläpuolelle tavoitellaan Myllymäen ja Hyrynmäen liikekeskustan ja vanhan keskustan kuromista yhteen sekä olemassa olevan liikekeskustan kehittämistä ja uudistamista. Selostuksen mukaan valtatie 6 ja rautatie erottavat Myllymäen ja Hyrynmäen aluetta vanhasta keskustasta. Selostuksen mukaan tavoitteena on eheyttää ja selventää Myllymäen ja Hyrynmäen alueen imagoa liikekeskustana, jolla on hyvät palvelut ja liikenteellisesti hyvät yhteydet, toimiva joukkoliikenne, laadukkaat kevyen liikenteen yhteydet sekä toimiva taraliikenne.

Tuomas Santasalo Ky:n vuonna 2008 laatiman Lappeenrannan keskustan kauppapalvelut ja Myllymäen kauppakeskuksen rakenne -selvityksen ja vuonna 2009 laatiman Lappeenrannan tilaa vaativan erikoiskaupan mitoitus ja sijoitus kaavoissa -selvityksen mukaan valtatie 6 eteläpuolinen Myllymäen ja Hyrynmäen alue on rakenteeltaan hajanainen paljon tilaa vaativan erikoiskaupan keskus, joka on saavutettavissa vain yksityisautolla. Selvitysten mukaan alueen liikennejärjestelmä tulisi saada toimivammaksi. Selvitysten mukaan palveluiden keskittyminen Myllymäen ja Hyrynmäen alueelle ei heikennä muilla alueilla palvelujen saavutettavuutta, mikäli sinne ei sijoitu merkittävästi keskustahakuista erikoiskauppaa.

Keskustatoimintojen alueen merkintä kuuluu maankäyttö- ja rakennuslain mukaisissa kaavoissa käytettävistä merkinnöistä annetun ympäristöministeriön asetuksen (31.3.2000) mukaisiin aluevarausmerkintöihin. Ympäristöministeriön julkaiseman Maakuntakaavamerkinnät ja -määräykset -oppaan mukaan keskustatoimintojen alueen merkinnällä osoitetaan keskustahakuisten palvelu-, hallinto- ja muiden toimintojen alueita niihin liittyvine liikennealueineen ja puistoineen. Alueelle sijoittuu yleensä myös asumista. Keskustatoimintojen aluetta käytetään pääsääntöisesti osoittamaan lähinnä kaupunkitasoisten tai aluerakenteen kannalta vastaavaa seudullista merkitystä omaavien taajamien keskusta-alueita. Muussa tapauksessa keskustatoiminnot sisältyvät taajamatoimintojen merkinnällä osoitettuihin alueisiin.

Maakuntakaavan keskustatoimintojen aluevarausmerkintä mahdollistaisi vähittäiskaupan suuryksiköiden rakentamisen alueelle. Maakuntakaavassa ei ole C-merkinnällä osoitetun keskustatoimintojen alueen osalta määritelty kaavamääräyksiin vähittäiskaupan suuryksiköiden määrää, kokoa, toteutuksen aikataulua tai kaupan laatua. Ympäristöministeriö toteaa, ettei keskustatoimintojen aluevarausmerkintää voida maakuntakaavassa käyttää vain, jotta vähittäiskaupan suuryksikön sijoittaminen tulisi sallituksi.

Maakuntakaavaan ei liity muita selvityksiä, joissa olisi tutkittu maakuntakaavassa osoitetun keskustatoimintojen aluevarauksen laajentamisen edellytyksiä tai laajentamiseen liittyviä vaikutuksia. Ympäristöministeriö toteaa, että keskustatoimintojen alueen laajentamisella saattaa olla merkittäviä vaikutuksia muun muassa Lappeenrannan nykyisen keskustan asemaan; yhdyskuntarakenteen eheytymiseen; liikenneturvallisuuteen; joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn edellytyksiin; palvelujen saatavuuteen sekä vähittäiskaupan suuryksiköiden sijoittumisen edellytyksiin.

Ympäristöministeriö katsoo, ettei maakuntakaava perustu maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:n mukaisiin riittäviin selvityksiin maakuntakaavassa valtatie 6 eteläpuolelle osoitetun keskustatoimintojen alueen laajennuksen osalta.

Maakuntakaavaan liittyvien selvitysten perusteella ei voida varmistua siitä, täyttääkö maakuntakaava sille maankäyttö- ja rakennuslain 28 §:n 3 momentissa asetetut sisältövaatimukset maakunnan tarkoituksenmukaisen alue- ja yhdyskuntarakenteen sekä ympäristön ja talouden kannalta kestävien liikenteen ja teknisen huollon järjestelyjen osalta. Selvitysten perusteella ei voida myöskään varmistua siitä, edistääkö keskustatoimintojen alueen laajennus valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden toteuttamista yhdyskuntarakenteen eheyttämistä koskevien tavoitteiden osalta maankäyttö- ja rakennuslain 24 §:n 2 momentin edellyttämällä tavalla. Ympäristöministeriö jättää Lappeenrannan C-merkinnällä osoitetun keskustatoimintojen alueen valtatie 6 eteläpuoliselta osalta lainvastaisena vahvistamatta.

Maakuntakaavana voimassa olevasta Etelä-Karjalan seutukaavasta jää voimaan A-merkinnällä osoitettu taajamatoimintojen alue ja T-merkinnällä osoitettu teollisuustoimintojen alue.

Vahvistamatta jätetty C-merkinnällä osoitetun keskustatoimintojen alueen aluevarauksen osa on merkitty kaavakarttaan punaisella.

Vähittäiskaupan suuryksiköiden kohdemerkinnät Lappeenrannan Lavolassa ja Selkäharjussa sekä Parikkalan Koirniemessä

Vähittäiskaupan suuryksiköitä koskevat maankäyttö- ja rakennuslain säännökset

Maankäyttö- ja rakennuslain 28 §:n mukaisten maakuntakaavan sisältövaatimusten mukaan kaavaa laadittaessa on kiinnitettävä erityisesti huomiota muun muassa maakunnan tarkoituksenmukaiseen alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, alueidenkäytön ekologiseen kestävyys-teen, ympäristön ja talouden kannalta kestäviin liikenteen ja teknisen huollon järjestelyihin sekä maakunnan elinkeinoelämän toimintaedellytyksiin.

Maankäyttö- ja rakennuslain 24 §:n 2 momentin ja 28 §:n 1 momentin mukaan maakunnan suunnittelussa ja muussa alueiden käytön suunnittelussa on huolehdittava valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden huomioon ottamisesta siten, että edistetään niiden toteuttamista. Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaan yhdyskuntarakennetta kehitetään siten, että palvelut ja työpaikat ovat hyvin eri väestöryhmien saavutettavissa ja mahdollisuuksien mukaan asuinalueiden läheisyydessä siten, että henkilöautoliikenteen tarve on mahdollisimman vähäinen. Alueidenkäytöllä edistetään elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä osoittamalla elinkeinotoiminnalle riittävästi sijoittumismahdollisuuksia olemassa olevaa yhdyskuntarakennetta hyödyntäen. Runsaasti henkilöliikennettä aiheuttavat elinkeinoelämän toiminnot suunnataan olemassa olevan yhdyskuntarakenteen sisään tai muutoin hyvien joukkoliikenneyhteyksien äärelle. Kaupunkiseutuja kehitetään tasapainoisina kokonaisuuksina siten, että tukeudutaan olemassa oleviin keskuksiin. Keskuksia ja erityisesti niiden keskusta-alueita kehitetään monipuolisina palvelujen, asumisen, työpaikkojen ja vapaa-ajan alueina. Maakuntakaavoituksessa ja yleiskaavoituksessa tulee edistää yhdyskuntarakenteen eheyttämistä ja esittää eheyttämiseen tarvittavat toimenpiteet. Erityisesti kaupunkiseuduilla on varmistettava henkilöautoliikenteen tarvetta vähentävä sekä joukkoliikennettä, kävelyä ja pyöräilyä edistävä liikennejärjestelmä. Kaupunkiseuduilla on myös varmistettava palvelujen saatavuutta edistävä keskusjärjestelmä ja palveluverkko sekä selvittävä vähittäiskaupan suuryksiköiden sijoittuminen. Alueidenkäytön suunnittelussa uusia huomattavia asuin-, työpaikka- tai palvelutoimintojen alueita ei tule sijoittaa irrallena olemassa olevasta yhdyskuntarakenteesta. Vähittäiskaupan suuryksiköt sijoitetaan

tukemaan yhdyskuntarakennetta. Näistä tavoitteista voidaan poiketa, jos tarve- ja vaikutus-selvityksiin perustuen pystytään osoittamaan, että alueen käyttöönotto on kestävän kehityksen mukaista.

Vähittäiskaupan suuryksiköitä osoittavat merkinnät Etelä-Karjalan maakuntakaavassa

Keskusta-alueiden ulkopuoliset vähittäiskaupan suuryksiköt on osoitettu maakuntakaavassa merkinnällä km-1 Lappeenrannan Lavolaan ja Mälkiään sekä Imatran Korvenkantaan, merkinnällä km-2 Lappeenrannan Selkäharjuun ja Parikkalan Koirniemeen sekä merkinnällä km-3 Luumäen Rantsilanmäelle, Savitaipaleen kuntakeskukseen ja Rautjärven Änkilänmäelle. Vähittäiskaupan suuryksiköitä on mahdollista sijoittaa lisäksi C-merkinnällä osoitetuille Lappeenrannan sekä Imatran Imatrankosken, Mansikkalan ja Vuoksenniskan keskusta-alueille, c-merkinnällä osoitetuille Lemin, Luumäen, Parikkalan, Rautjärven, Savitaipaleen ja Suomenniemen kuntakeskusten alueille sekä cl-merkinnällä osoitetuille Lappeenrannan Sammonlahden, Lauritsalan ja Joutsenon alakeskusten sekä Ruokolahden ja Taipalsaaren kuntakeskusten alueille.

Merkinnän km-1 kuvauksen mukaan sillä on osoitettu vähintään seudullisesti merkittävien maankäyttö- ja rakennuslain 114 §:n mukaisten vähittäiskaupan suuryksiköiden sekä vaikutuksiltaan niihin rinnastettavien myymäläkeskittymien sijaintia. Merkintää koskevan suunnittelumääräyksen mukaan vähittäiskaupan suuryksiköiden toteuttamisen ajoittamisessa, mitoituksessa ja kaupan luonteen määrittelyssä on otettava huomioon kaupunkiseudun palvelurakenteen tasapainoinen kehittäminen ja Venäjältä suuntautuvaan ostovoimaan vastaaminen niin, etteivät tehtävät toimenpiteet merkittävästi heikennä palvelujen saatavuutta keskustoissa ja seudun muissa osissa. Alueen suunnittelussa tulee ottaa huomioon erityisesti kaupan kytkeytyminen yhdyskuntarakenteeseen sekä alueen sisäisiin liikennejärjestelyihin ja niiden liittymiseen pääväyliin. Alueen maankäyttö ja rakentaminen edellyttävät yksityiskohtaisempaa suunnittelua.

Merkinnän km-2 kuvauksen mukaan sillä on osoitettu maankäyttö- ja rakennuslain 114 §:n mukaisten vähittäiskaupan suuryksiköiden sekä vaikutuksiltaan niihin rinnastettavien myymäläkeskittymien sijaintia, jolla on ylimaakunnallista ja kansainvälistä merkitystä. Merkintää koskevan suunnittelumääräyksen mukaan vähittäiskaupan suuryksiköiden toteuttamisen ajoittamisessa, mitoituksessa ja kaupan luonteen määrittelyssä on otettava huomioon kaupunkiseudun palvelurakenteen tasapainoinen kehittäminen ja Venäjältä suuntautuvaan ostovoimaan vastaaminen niin, etteivät tehtävät toimenpiteet merkittävästi heikennä palvelujen saatavuutta keskustoissa ja seudun muissa osissa. Alueen suunnittelussa tulee ottaa huomioon erityisesti kaupan kytkeytyminen asutusrakenteen toteutumiseen sekä alueen sisäisiin liikennejärjestelyihin ja niiden liittymiseen pääväyliin. Alueen maankäyttö ja rakentaminen edellyttävät yksityiskohtaisempaa suunnittelua. Alueelle toteutettavan kaupan rakennuskohteen rakennusoikeus tulee olla vähintään 5 000 kerrosneliömetriä. Parikkalan km-2-aluetta voidaan lähteä toteuttamaan vasta, kun Parikkalan rajanylityspaikka on avautunut pysyvästi henkilöliikenteelle.

Maakuntakaavassa ei ole merkintöjen km-1 ja km-2 osalta määritelty vähittäiskaupan suuryksiköiden lukumäärää tai kokoa.

Maakuntakaavassa osoitettuja vähittäiskaupan suuryksiköitä on perusteltu kaavaselostuksessa muun muassa sillä, että keskusta-alueille ei ole mahdollista sijoittaa paljon tilaa vaativia ja runsaasti pysäköintitilaa tarvitsevia kaupan ja palveluiden yksiköitä kuten esimerkiksi erikoistavarakaupan palveluja.

Selostuksen mukaan kaavamerkinnöin on varauduttu sekä alueellisen että maakuntarajat ylittävän palvelutarjonnan kasvu- ja toteuttamismahdollisuuksiin. Suuryksiköiden on todettu antavan mahdollisuuksia toteuttaa mitoitukseltaan riittävät ja laadukkaat palvelut kattamaan Venäjältä tulevaa kysyntää.

Kaavaselostuksessa on arvioitu maakuntakaavassa osoitettujen vähittäiskaupan suuryksiköiden vaikutuksia yleispiirteisesti. Selostuksessa on todettu vähittäiskaupan suuryksiköiden parantavan maakunnan elinkeinojen kilpailukykyä ja tarjoavan edellytyksiä uusien työpaikkojen sijoittumiselle. Selostuksen mukaan suuryksiköt huonosti toteutettuina hajauttavat yhdyskuntarakennetta ja vaikeuttavat niiden väylien liikennettä, joihin ne tukeutuvat. Selostuksessa on todettu lisäksi, että palvelujen sijoittuminen osittain liikenteen solmukohtiin lisää asukkaiden liikkumistarvetta, kuluttaa uusiutumattomia luonnonvaroja ja hajottaa yhdyskuntarakennetta.

Vähittäiskauppaa koskevat selvitykset

Etelä-Karjalan liiton vuonna 2010 laatimaan Etelä-Karjalan kaupan palveluverkkoselvitykseen on koottu yleisellä tasolla Etelä-Karjalan kaupallista asemaa, kaupan kehitysmahdollisuuksia sekä muita Etelä-Karjalan markkina-aluetta koskevia tietoja. Etelä-Karjalan liiton vuonna 2010 laatimassa Uusien kaupan suuryksiköiden sijoittuminen Etelä-Karjalassa -selvityksessä on arvioitu maakuntakaavassa osoitettujen vähittäiskaupan suuryksiköiden vaikutuksia. Tutkimus- ja analysointikeskus Oy:n vuonna 2008 laatimassa Etelä-Karjalan ostovoiman kehitys -selvityksessä on arvioitu Etelä-Karjalan kaupallisten palveluiden liiketilojen tarpeet vuoteen 2025 mennessä. Etelä-Karjalan liiton vuonna 2010 laatimassa Etelä-Karjalan aluerakenneselvityksessä on käsitelty aluerakenteen ohella kaupan palveluverkkoa.

Edellä mainittujen selvitysten lisäksi maakuntakaavan laatimisessa on hyödynnetty muun muassa Imatran ja Lappeenranta koskevia kaupallisia selvityksiä. Tuomas Santasalo Ky:n vuonna 2010 laatimassa Imatran Korvenkannan yleissuunnitelman kaupallisten vaikutusten arviointi -selvityksessä on arvioitu muun muassa kaupallisten palveluiden liiketilojen tarvetta Imatralla vuoteen 2030 mennessä ja Korvenkantaan maakuntakaavassa osoitetun vähittäiskaupan suuryksikön vaikutuksia. Tuomas Santasalo Ky:n vuonna 2009 laatimassa Lappeenrannan tilaa vaativan erikoiskaupan mitoitus ja sijoitus kaavoissa -selvityksessä on arvioitu muun muassa kaupallisten palveluiden liiketilojen tarpeet Lappeenrannassa vuoteen 2025 mennessä. Tuomas Santasalo Ky:n vuonna 2008 laatimassa Lappeenrannan keskustan kauppapalvelut ja Myllymäen kauppakeskuksen rakenne -selvityksessä on arvioitu muun muassa Lappeenrannan Myllymäen osayleiskaavan vaikutuksia erityisesti kaupan osalta.

Etelä-Karjalan ostovoiman kehitys -selvityksen mukaan Etelä-Karjalassa on uusien liiketilojen tarvetta venäläisten matkailijoiden ostoskorin rakenteen kehityksestä riippuen päivittäistavarakaupan osalta 12 600–14 000 kerrosneliometriä, tilaa vaativan kaupan osalta 18 700–24 900 kerrosneliometriä, muun erikoiskaupan osalta 11 000–14 400 kerrosneliometriä sekä ravintoloiden ja kahviloiden osalta 1 600–1 700 kerrosneliometriä vuoteen 2025 mennessä. Ostovoiman kehittymistä ja vähittäiskaupan uusia liiketilojen tarpeita ei ole tarkasteltu kuntakohtaisesti.

Etelä-Karjalan kaupan palveluverkkoselvityksessä on todettu Lappeenrannan Lavolan ja Mälkiän sekä Imatran Korvenkannan suuryksiköiden sijoittuvan maakuntakaavassa osoitettuihin suuryksiköistä parhaiten väestön suhteen. Kaikkien suuryksiköiden on todettu kuitenkin tarvitsevan tuekseen joko venäläisiä matkailijoita tai pendelöijiiä. Selvityksen mukaan yhdyskuntatalouden ja palvelurakenteen kannalta edullisin sijainti on Imatran

Korvenkannan suuryksiköllä. Lähes kaikkiin maakuntakaavassa osoitettuihin vähittäiskaupan suuryksiköihin on todettu liittyvän ongelmia liikenneväylien välityskyvyn kannalta. Suuryksiköiden on todettu selvityksessä parantavan palvelujen saavutettavuutta, mutta lisäävän liikennettä ja heikentävän liikenneturvallisuutta.

Lappeenrannan Lavolan km-1-merkintä ja Selkäharjun km-2-merkintä

Lavolaan km-1-merkinnällä osoitettu vähittäiskaupan suuryksikkö sijaitsee valtatie 6 varrella, noin viisi kilometriä Lappeenrannan keskustasta länteen ja noin 1,5 kilometriä Sammonlahden alakeskuksesta etelään. Mälkiään km-1-merkinnällä osoitettu vähittäiskaupan suuryksikkö sijaitsee valtateiden 6 ja 13 liittymän yhteydessä, noin kuusi kilometriä Lappeenrannan keskustasta ja noin 2,5 kilometriä Lauritsalan alakeskuksesta itään. Selkäharjuun km-2-merkinnällä osoitettu vähittäiskaupan suuryksikkö sijaitsee valtateiden 6 ja 13 liittymän yhteydessä, noin kahdeksan kilometriä Lappeenrannan keskustasta ja noin neljä kilometriä Sammonlahden alakeskuksesta länteen.

Lavolaan ja Selkäharjuun osoitetut vähittäiskaupan suuryksiköt sijaitsevat maakuntakaavan me-merkinnällä osoitetulla Lappeenrannan lentokentän melualueella, jota koskevan suunnittelumääräyksen mukaan alueelle ei tule sijoittaa melulle herkkiä toimintoja.

Kaavaselostuksen mukaan Lavolaan osoitettu vähittäiskaupan suuryksikkö palvelisi Skinanarilan ja Suur-Sammonlahden asukkaiden lisäksi myös muualta tulevia asiakkaita. Selostuksen mukaan Mälkiän suuryksikkö soveltuisi sijainniltaan matkailua palvelevan kaupan sijoituspaikaksi. Suuryksikön sijoittamista Mälkiään on perusteltu Saimaan kanavan matkailualueen kehittymisellä ja alueen sijainnilla Nuijamaan rajanylityspaikan läheisyydessä. Selostuksen mukaan Selkäharjun vähittäiskaupan suuryksikön toteuttaminen perustuisi pääosiltaan ylimaakunnalliseen ja Venäjältä tulevaan ostovoimaan. Selostuksen mukaan Selkäharjuun tavoitellaan vähittäiskaupan suuryksikköä, jota ei voi sijoittaa keskustaan ja joka ei merkittävästi vähennä muiden keskustojen ostovoimaa. Selostuksessa on todettu, että Selkäharjuun osoitetulla vähittäiskaupan suuryksiköllä turvataan Lappeenrannan asema Kaakkois-Suomen kaupallisena keskuksena. Selostuksen mukaan alue sijaitsee ylimaakunnallisten palvelujen suhteen liikenteellisesti hyvällä paikalla valtateiden 6 ja 13 risteyksessä. Selostuksessa on todettu, että alueen kunnallistekniikka on jo rakennettu. Alueelle tarvittavan liikenneyhteyden toteuttamisen on katsottu olevan todennäköisesti mahdollista. Selostuksessa on todettu, että suurin osa Lappeenrannan asuinrakentamisesta on suuntautunut viime aikoina kyseisen alueen läheisyyteen.

Tutkimus- ja Analysointikeskus TAK Oy:n maakuntakaavaa varten vuonna 2008 laatiman Etelä-Karjalan ostovoiman kehitys -selvityksen mukaan koko Etelä-Karjalan päivittäistavarakaupan ja erikoiskaupan tilaa vaativaa erikoiskauppaa lukuun ottamatta sekä ravintoloiden ja kahviloiden osalta uusien liike-tilojen tarve on 25 200–30 100 kerrosneliometriä vuoteen 2025 mennessä. On arvioitavissa, että tästä tarpeesta Lappeenrannan osuus on todennäköisesti yli puolet, sillä Lappeenrannan osuus Etelä-Karjalan väestöstä oli noin 54 % vuoden 2011 alussa Tilastokeskuksen väestötietojen mukaan. Suurin osa tästä liike-tilan tarpeesta koskee todennäköisesti nykyisiä keskusta-alueita.

Tuomas Santasalo Ky:n vuonna 2009 laatiman Lappeenrannan tilaa vaativan erikoiskaupan mitoitus ja sijoitus kaavoissa -selvityksen mukaan Lappeenrannan keskusta-alueiden ulkopuolella päivittäistavarakaupan, muun kuin tilaa vaativan erikoiskaupan sekä ravintoloiden ja kahviloiden osalta uusien liike-tilojen tarve on 12 400–23 200 kerrosneliometriä vuoteen 2025 mennessä.

Edellä mainitun perusteella ympäristöministeriö toteaa, että Lappeenrannassa on edellytykset enintään yhden uuden merkitykseltään seudullisen vähittäiskaupan suuryksikön sijoittamiselle vuoteen 2025 mennessä keskusta-alueiden ulkopuolella. Useamman kuin yhden merkitykseltään seudullisen vähittäiskaupan suuryksikön sijoittaminen keskusta-alueiden ulkopuolelle heikentäisi nykyisten keskusta-alueiden kaupallisten palvelujen kehittämisen edellytyksiä ottaen huomioon edellä mainitut kaupallisten palvelujen uusien liiketilojen tarpeet vuoteen 2025 mennessä.

Lappeenrannan paikallisen joukkoliikenteen reitit sijaitsevat lähimmillään noin kilometrin päässä Lavolaan ja Mälkiään sekä noin 4,5 kilometrin päässä Selkäharjuun osoitetuista vähittäiskaupan suuryksiköistä.

Seuraavassa taulukossa on esitetty asukasmäärät eri etäisyyksillä Lavolaan, Mälkiälle ja Selkäharjuun maakuntakaavassa osoitetuista suuryksiköistä. Asukasmäärät perustuvat rakennus- ja huoneistorekisterin tietoihin vuodelta 2010.

<i>Etäisyys</i>	<i>Lavola</i>	<i>Mälkiä</i>	<i>Selkäharju</i>
0,5 km	5	18	2
1 km	954	1 739	237
3 km	14 307	10 078	1 360
30 km	80 131	94 678	82 518

Taulukon perusteella on todettavissa, että Selkäharjun suuryksikön läheisyydessä ei ole merkittävää asutusta. Mälkiän suuryksikön sijainti suhteessa Etelä-Karjalan asutusraenteeseen sekä maakuntakaavassa osoitettuun Lappeenrannan ja Imatran taajama-alueiden muodostamaan Etelä-Karjalan laatukäytävään on muita Lappeenrantaan osoitettuja suuryksiköjä jossain määrin keskeisempi.

Etelä-Karjalan liiton vuonna 2010 laatimassa Uusien kaupan suuryksiköiden sijoittuminen Etelä-Karjalassa -selvityksessä on todettu maakuntakaavassa Lavolaan osoitetun vähittäiskaupan suuryksikön sijaitsevan Etelä-Karjalan työssäkäynti- ja kasvukeskusalueen laatukäytävällä sekä Sammonlahden aluekeskuksen ja yliopiston työpaikkakeskittymän läheisyydessä. Suuryksikön on todettu mahdollisesti lisäävän liikenneruuhkia ja vaikuttavan keskustan palveluihin heikentävästi. Selvityksen mukaan suuryksikkö ei luo palvelujen yhteiskäytölle hyviä mahdollisuuksia. Suuryksikön toiminnassa voidaan selvityksen mukaan kuitenkin hyödyntää tehtyjä yhdyskuntarakenteita ja -investointeja.

Selvityksen mukaan Mälkiään osoitetun vähittäiskaupan suuryksikön osalta voidaan hyödyntää jo tehtyjä yhdyskuntarakenteita ja -investointeja. Sijainnilla on todettu olevan merkitystä erityisesti Nuijamaan rajanylityspaikan ja Saimaan kanavan matkailun kannalta. Alueella on todettu olevan entuudestaan erikoiskauppoja ja raskaan kaluston palveluja. Suuryksikön on todettu sijoittuvan Etelä-Karjalan laatukäytävälle ja laajan työpaikka-alueen yhteyteen. Suuryksikön on todettu lisäävän liikenneongelmia jonkin verran. Nuijamaan rajanylityspaikan ja venäläisten matkailijoiden on todettu lisäävän kysyntää alueella. Selvityksen mukaan maakuntakaavassa osoitetuista vähittäiskaupan suuryksiköistä Selkäharjun suuryksiköllä on kevyen liikenteen kannalta huonoin sijainti. Selvityksen mukaan kyseinen suuryksikkö toimisi henkilöautoliikenteen varassa. Sen on todettu sijaitsevan irrallaan olemassa olevasta yhdyskuntarakenteesta. Selvityksen mukaan suuryksikön sijainti olemassa olevaan asumisen, työpaikkojen ja palveluiden suhteen on huono. Suuryksikön on todettu kuitenkin sijoittuvan lähelle olemassa olevaa yhdyskuntarakennetta. Selvityksen mukaan alueen toteutuneen ja suunnitellun rakenteen näkökulmasta kevyen liikenteen etäisyydet ovat hyvät suhteessa asutukseen. Suuryksikön sijainnin on todettu kuitenkin olevan ongelmallinen liikennejärjestelmän sekä yhdyskuntarakenteen eheyttämisen ja tiivistämi-

sen kannalta. Alueen kunnallistekninen valmius on todettu selvityksessä erittäin hyväksi. Selvityksessä on todettu lisäksi, että alueen läheisyydessä sijaitsevien Lemminkäisen kirkonkylän ja Kuukanniemen alueilla palveluiden saavutettavuus paranee suuryksikön toteutumisen myötä.

Tuomas Santasalo Ky:n vuonna 2009 laatimassa Lappeenrannan tilaa vaativan erikoiskaupan mitoitus ja sijoitus kaavoissa -selvityksessä on todettu, että mikäli Lavolan alueelle rakennetaan ylisuuria tiloja, on mahdollista, että alueelle hakeutuu myös keskustahakuista kauppaa, joka kilpailisi keskustan kanssa. Selvityksen mukaan alue on kohtuullisen hyvin saavutettavissa Lappeenrannan keskustasta. Erityisen hyvin Lavolan suuryksikön on katsottu palvelevan Sammonlahden kaupunginosaa. Seudullisesti alueen on todettu olevan hyvin saavutettavissa yksityisautoilla. Selkäharjun suuryksikön on todettu sijoittuvan asuminen painopisteisiin nähden huonolle paikalle, sillä sen tavoittavat vain Lappeenrannan kaupungin länsireunan pientaloalueen asukkaat, joita ei ole määrällisesti paljon. Selvityksessä on todettu, että suurimmalle osalle kaupungin asukkaista asiointitietäisyydet Selkäharjuun tulevat pitkiksi ja alueen saavutettavuus perustuu lähinnä yksityisautoiluun. Selvityksessä ei ole tutkittu Mälkiän aluetta mahdollisena uutena kaupallisten palvelujen alueena.

Selvityksissä ei ole tutkittu vähittäiskaupan suuryksiköiden toteuttamisen vaikutuksia Lappeenrannan Lauritsalan ja Sammonlahden alakeskuksiin.

Etelä-Karjalan liiton vuonna 2010 laatiman Etelä-Karjalan kaupan palveluverkkoselvityksen mukaan maakuntakaavassa osoitettujen vähittäiskaupan suuryksiköiden toteuttaminen edellyttäisi tuekseen joko venäläisiä matkailijoita tai pendelöijiiä. Lavolan ja Selkäharjun suuryksiköt sijoittuisivat Etelä-Karjalan aluerakenteen ja sen keskeisen laatuikäytävän länsireunalle. Selvityksessä on todettu, että venäläisten asiointiliikenteen kannalta merkittävä yhteys Nuijamaalta valtatieä 13 Lappeenrantaan ja valtatielle 6 kulkee Mälkiän kautta.

Ympäristöministeriö toteaa, että Lavolaan ja Selkäharjuun osoitetut vähittäiskaupan suuryksiköt eivät tukeutuisi olemassa oleviin Lappeenrannan keskuksiin eivätkä sijoittuisi hyvien joukkoliikenneyhteyksien äärelle valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden edellyttämällä tavalla. Selkäharjun suuryksikkö sijoittuisi irralleen olemassa olevasta yhdyskuntarakenteesta valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden vastaisesti. Lavolan ja Selkäharjun suuryksiköiden sijainti irrallaan asutuksen painopistealueista ei tukisi yhdyskuntarakennetta ja sen eheyttämistä sekä lisäksi henkilöautoliikenteen tarvetta. Lavolan ja Selkäharjun suuryksiköiden sijainti Lappeenrannan lentokentän melualueella ei mahdollistaisi kyseisten suuryksiköiden lähiympäristön maankäytön kehittämistä erityisesti asutuksen osalta. Suuryksiköiden toteuttaminen ei tukisi joukkoliikennettä, kävelyä eikä pyöräilyä edistävää liikennejärjestelmää. Tarve- ja vaikutus selvityksin ei ole voitu osoittaa, että kyseisten vähittäiskaupan suuryksiköiden toteuttaminen olisi kestävä kehityksen mukaista.

Maakuntakaavassa ei ole merkinnöillä km-1 ja km-2 osoitettujen vähittäiskaupan suuryksiköiden osalta määritelty kaavamääräyksiin vähittäiskaupan suuryksiköiden määrää, kokoa, kaupan laatua tai toteutuksen aikataulua. Merkintöjä koskevien suunnittelumääräysten mukaan vähittäiskaupan suuryksiköiden toteuttamisen ajoittamisessa, mitoituksessa ja kaupan luonteen määrittelyssä on otettava huomioon kaupunkiseudun palvelurakenteen tasapainoinen kehittäminen ja Venäjältä suuntautuvaan ostovoimaan vastaaminen niin, etteivät tehtävät toimenpiteet merkittävästi heikennä palvelujen saatavuutta keskustoissa ja seudun muissa osissa. Ympäristöministeriö katsoo, etteivät suunnittelumääräykset esitetysissä muodossa turvaa valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden toteuttamisen edistämistä koskevaa velvoitetta ja niiden välittymistä kuntakaavoitukseen riittävällä tavalla.

Ympäristöministeriö katsoo, ettei maakuntakaava täytä Lappeenrannan Lavolan km-1-merkinnällä ja Lappeenrannan Selkäharjun km-2-merkinnällä osoitettujen vähittäiskaupan suuryksiköiden osalta maankäyttö- ja rakennuslain 28 §:n mukaisia maakuntakaavan sisältövaatimuksia maakunnan tarkoituksenmukaisen alue- ja yhdyskuntarakenteen sekä ympäristön ja talouden kannalta kestävien liikenteen järjestelyjen kannalta. Maakuntakaavaa laadittaessa ei myöskään ole maankäyttö- ja rakennuslain 24 §:n 2 momentin tarkoittamalla tavalla otettu valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita huomioon siten, että edistetään niiden toteuttamista.

Ympäristöministeriö jättää vähittäiskaupan suuryksikköä tarkoittavan km-1-merkinnän Lappeenrannan Lavolan ja km-2-merkinnän Lappeenrannan Selkäharjun osalta vahvistamatta.

Vahvistamatta jätetyt vähittäiskaupan suuryksiköiden km-1- ja km-2-merkinnät on merkitty kaavakarttaan punaisella.

Parikkalan Koirniemen km-2-merkintä

Parikkalan Koirniemeen km-2-merkinnällä osoitettu vähittäiskaupan suuryksikkö sijaitsee valtatie 6 varrella, noin neljä kilometriä Parikkalan kuntakeskuksesta pohjoiseen. Alue on pääosin rakentamatonta. Rakennus- ja huoneistorekisterin mukaan vuonna 2010 alle puolen kilometrin etäisyydellä alueesta asui 28 asukasta, alle kilometrin etäisyydellä 125 asukasta, alle kahden kilometrin etäisyydellä 320 asukasta ja alle kolmen kilometrin etäisyydellä 1 025 asukasta.

Kaavaselostuksessa on todettu, että Koirniemen vähittäiskaupan suuryksikön toteuttaminen perustuisi pääosin ylimaakunnalliseen ja Venäjältä tulevaan ostovoimaan. Suuryksikön on todettu perustuvan tulevaisuuden tarpeeseen saada seudulle riittävät kaupalliset palvelut ja palvelemaan henkilöliikenteelle avattavan rajanylityspaikan kautta kulkevia matkailijoita.

Etelä-Karjalan liiton vuonna 2010 laatimassa Uusien kaupan suuryksiköiden sijoittuminen Etelä-Karjalassa -selvityksessä on todettu Parikkalan Koirniemen suuryksikön sijainnin perustuvan pääosin henkilöautolla asiointiin. Selvityksessä on todettu, että kyseinen suuryksikkö saattaa heikentää keskustan palveluja, mutta parantaa kaupallisten palvelujen saavutettavuutta seudullisesti. Suuryksikön on todettu edellyttävän henkilöauton käyttöä, mikä lisää liikenteen päästöjä ja meluhaittoja suuryksikön lähialueella. Selvityksen mukaan suuryksikkö täydentää seudun palveluvajetta sekä palvelee Venäjän Karjalan tasavallan ja Etelä-Savon palvelutarpeita.

Maakuntakaavassa esitetty ratkaisu mahdollistaisi Parikkalan kuntakeskuksen lisäksi vähittäiskaupan suuryksiköiden sijoittamisen valtatie 6 varrelle Koirniemeen. Maakuntakaavan ostovoimaselvityksen ja Tilastokeskuksen väestöennusteen perusteella voidaan arvioida, ettei ostovoiman kasvu Parikkalassa ja sen lähiympäristössä edellytä uusien vähittäiskaupan suuryksiköiden toteuttamista vuoteen 2025 mennessä.

Koirniemeen osoitettu vähittäiskaupan suuryksikkö ei tukeutuisi olemassa olevaan Parikkalan keskukseen eikä sijoituisi hyvien joukkoliikenneyhteyksien äärelle valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden edellyttämällä tavalla. Suuryksikkö sijoituisi irralleen olemassa olevasta yhdyskuntarakenteesta valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden vastaisesti. Suuryksikön sijainti irrallaan olemassa olevasta yhdyskuntarakenteesta ja asutuksen painopistealueista ei tukisi yhdyskuntarakennetta ja sen eheyttämistä. Suuryksikön toteuttaminen lisäisi henkilöautoliikenteen tarvetta. Suuryksikön toteuttaminen ei tukisi joukkoliikennettä, kävelyä ja pyöräilyä edistävää liikennejärjestelmää. Tarve- ja vaikutus selvityksin ei ole

myöskään voitu osoittaa, että kyseisen vähittäiskaupan suuryksikön toteuttaminen olisi kestävä kehityksen mukaista.

Maakuntakaavassa ei ole km-2-merkinnällä osoitettujen vähittäiskaupan suuryksiköiden osalta määritelty kaavamääräyksiin vähittäiskaupan suuryksiköiden määrää, kokoa, tai kaupan laatua. Parikkalan km-2-merkinnän osalta suunnittelumääräyksessä on todettu, että aluetta voidaan lähteä toteuttamaan vasta Parikkalan rajanylityspaikan avauduttua pysyvästi henkilöliikenteelle. Merkintää koskevan suunnittelumääräyksen mukaan vähittäiskaupan suuryksiköiden toteuttamisen ajoittamisessa, mitoituksessa ja kaupan luonteen määrittelyssä on otettava huomioon kaupunkiseudun palvelurakenteen tasapainoinen kehittäminen ja Venäjältä suuntautuvaan ostovoimaan vastaaminen niin, etteivät tehtävät toimenpiteet merkittävästi heikennä palvelujen saatavuutta keskustoissa ja seudun muissa osissa. Ympäristöministeriö katsoo, ettei suunnittelumääräys esitetystä muodosta turvaa valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden toteuttamisen edistämistä koskevaa velvoitetta ja niiden välittymistä kuntakaavoitukseen riittävällä tavalla.

Ympäristöministeriö katsoo, ettei maakuntakaava täytä Parikkalan Koirniemen km-2-merkinnällä osoitetun vähittäiskaupan suuryksikön osalta maankäyttö- ja rakennuslain 28 §:n mukaisia maakuntakaavan sisältövaatimuksia maakunnan tarkoituksenmukaisen alue- ja yhdyskuntarakenteen sekä ympäristön ja talouden kannalta kestävien liikenteen järjestelyjen kannalta. Maakuntakaavaa laadittaessa ei myöskään ole maankäyttö- ja rakennuslain 24 §:n 2 momentin tarkoittamalla tavalla otettu valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita huomioon siten, että edistetään niiden toteuttamista.

Ympäristöministeriö jättää vähittäiskaupan suuryksikköä tarkoittavan km-2-merkinnän Parikkalan Koirniemen osalta vahvistamatta.

Vahvistamatta jätetty vähittäiskaupan suuryksikön km-2-merkintä on merkitty kaavakarttaan punaisella.

Tuulivoiman tuotantoon soveltuvat alueet

Kaavan tulee maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:n mukaan perustua riittäviin tutkimuksiin ja selvityksiin. Maankäyttö- ja rakennuslain 28 §:n 5 momentin nojalla maakuntakaavan sisältövaatimukseen liittyvät seikat on selvitettävä ja otettava huomioon siinä määrin kuin maakuntakaavan tehtävä yleispiirteisenä kaavana edellyttää. Selvitysten perusteella on voitava varmistua siitä, että maakuntakaava täyttää sille asetetut sisältövaatimukset. Maankäyttö- ja rakennuslain 28 §:n 3 momentin mukaisten maakuntakaavan sisältövaatimusten mukaan kaavaa laadittaessa on kiinnitettävä erityisesti huomiota muun muassa ympäristön ja talouden kannalta kestäviin liikenteen ja teknisen huollon järjestelyihin sekä maiseman, luonnonarvojen ja kulttuuriperinnön vaalimiseen.

Maankäyttö- ja rakennuslain 24 §:n 2 momentin ja 28 §:n 1 momentin mukaan maakunnan suunnittelussa ja muussa alueiden käytön suunnittelussa on huolehdittava valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden huomioon ottamisesta siten, että edistetään niiden toteuttamista. Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaan alueidenkäytössä tulee edistää energian säästämistä sekä uusiutuvien energialähteiden ja kaukolämmön käyttöedellytyksiä. Alueidenkäytössä turvataan energiahuollon valtakunnalliset tarpeet ja edistetään uusiutuvien energialähteiden hyödyntämismahdollisuuksia. Maakuntakaavoituksessa on osoitettava tuulivoiman hyödyntämiseen parhaiten soveltuvat alueet. Tuulivoimalat on sijoitettava ensisijaisesti keskitetysti useamman voimalan yksiköihin. Yhteys- ja energiaverkostoja koskevassa alueidenkäytössä ja alueidenkäytön suunnittelussa on otettava huomioon sään ääri-ilmiöiden ja tulvien riskit, ympäröivä maankäyttö ja sen kehittämistarpeet sekä lähiympä-

ristö, erityisesti asutus, arvokkaat luonto- ja kulttuurikohteet ja -alueet sekä maiseman erityispiirteet. Vuoksen vesistöalueella ohjataan matkailua, vesistöjen virkistyskäyttöä ja vesiliikennettä sekä rakentamista ja muuta maankäyttöä siten, että järviluonnon, maiseman ja kulttuuriperinnön erityispiirteet säilyvät.

Maakuntakaavassa on tv-merkinnällä osoitettu tuulivoiman tuotantoon soveltuvia alueita. Merkinnän kuvauksen mukaan sillä on osoitettu maakunnallisesti merkittävät ohjeelliset tuulivoimapuistojen sijoituspaikoiksi soveltuvat alueet. Merkintää koskevan suunnittelu-määräyksen mukaan yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee yksittäiset voimalat mitoitaa ja sijoittaa siten, että tuulivoimatuotannon aiheuttama melu ei ylitä valtioneuvoston vuonna 1992 hyväksymiä ohjearvoja asumiseen käytettävillä alueilla tai virkistysalueilla. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on minimoitava tuulivoimatuotannon aiheuttamat kielteiset vaikutukset alueen maisemaan, luonnonympäristöön, virkistyskäyttöön ja asumiseen.

Maakuntakaavassa osoitetut tuulivoiman tuotantoon soveltuvat alueet sijaitsevat Lappeenrannan Hyötiönsaarella ja Muukossa, Imatran Laurinniemen ja Kalliosaaren alueella sekä Ruokolahden Hauklapissa. Lappeenrannan Hyötiönsaaren teollisuusalue on maakuntakaavassa osoitettu TT-merkinnällä ympäristövaikutuksiltaan merkittävien teollisuustoimintojen alueeksi. Imatran Kalliosaaren teollisuusalue on maakuntakaavassa osoitettu TT-merkinnällä ympäristövaikutuksiltaan merkittävien teollisuustoimintojen alueeksi. Imatran Laurinniemi on osin kaatopaikka-alue, joka on maakuntakaavassa osoitettu ej-merkinnällä jätteenkäsittelyalueeksi. Lappeenrannan Muukon alue on osin teollisuusalue. Muukon alueelle on myönnetty rakennusluvat seitsemälle turbiinille. Ruokolahden Hauklappi on pääosin maa- ja metsätalousvaltaista aluetta. Alueella on käynnistynyt kesälä 2011 Ruokolahden luoteisen alueen tuulivoimayleiskaavan laatiminen.

Maakuntakaavassa tv-merkinnällä osoitetut tuulivoiman tuotantoon soveltuvat alueet perustuvat Lappeenrannan teknillisen yliopiston vuonna 2009 laatimaan Tuulivoimaa Etelä-Karjalassa -selvitykseen, jossa tuulivoiman tuotannon edellytyksiä ja reunaehtoja Etelä-Karjalassa on tarkasteltu yleisesti. Selvityksessä on todettu maakuntakaavassa osoitetut tuulivoiman tuotantoon soveltuvat alueet. Selvityksessä ei ole tuotu esille kyseisten alueiden valintaperusteita. Selvitykseen ei liity vaikutusten arviointia.

Kaavaselostuksen mukaan myöhemmin laadittavan Etelä-Karjalan vaihemaakuntakaavan yhteydessä tarkastellaan uusiutuvia energiamuotoja ja selvitetään tuulivoimatuotantoon soveltuvat alueet koko maakunnan alueella. Selostuksen mukaan maakuntakaavan tuulivoiman tuotantoon soveltuvat alueet on osoitettu, jotta voidaan varmistaa tuulivoiman pilotti-kohteiden jatkosuunnittelu ja niiden mahdollinen toteuttaminen. Selostuksessa on todettu, että koko maakunnan tuulivoimapuistojen yksityiskohtaisempi suunnittelu voidaan aloittaa vasta, kun kokonaisvaltainen selvitys on laadittu ja alueiden teknistaloudelliset selvitykset on laadittu.

Maakuntakaavan tuulivoiman tuotantoon soveltuvien alueiden vaikutuksia on arvioitu kaavaselostuksessa. Hyötiönsaaren, Laurinniemen ja Muukon tv-alueiden osalta selostuksessa on todettu, että ympäristövaikutukset ja rakentamisesta johtuvat maisemavaikutukset ovat vähäisiä. Alueiden linnustoon on todettu kohdistuvan vaikutuksia. Meluvaikutusten on todettu olevan vähäisiä. Laurinniemen osalta maisemavaikutusten on todettu ulottuvan Vuoksen rantojen kehittämisalueelle. Hyötiönsaaren osalta maisemavaikutusten on todettu ulottuvan valtakunnallisesti merkittävän kulttuurihistoriallisesti arvokkaan Saimaan kanavan ja Kaukaan teollisuusalueen vanhan osan sekä maakunnallisesti merkittävän Murheistenrannan ja Laihian Myllyniemen alueelle. Hauklapin osalta on todettu, että tuulivoiman rakentamisella saattaa olla paikoitellen haitallisia vaikutuksia ympäristöön, maisemaan ja

linnostoon. Kaavaa koskevissa asiakirjoissa ei ole tarkemmin kuvattu edellä mainittuja vaikutuksia, niiden merkittävyyttä tai haitallisuutta. Kaavaa koskevista asiakirjoista ei käy ilmi, mihin selvityksiin vaikutusten arviointi perustuu. Kaavaa koskevissa selvityksissä ei ole arvioitu muun muassa tuulivoimarakentamisen vaikutuksia valtakunnallisissa alueidenkäyttötavoitteissa erityisenä luonto- ja kulttuuriympäristön aluekokonaisuutena todetun Vuoksen vesistöalueeseen ja sen maiseman erityispiirteiden säilymiseen.

Etelä-Karjalan liitto on maakuntakaavan hyväksymisen jälkeen laatinut Etelä-Karjalan tuulivoima-alueet -selvityksen, jossa on selvitetty Lappeenrannan Hyötiönsaaren aluetta lukuun ottamatta maakuntakaavan tuulivoiman tuotantoon soveltuvien alueiden soveltuvuutta tuulivoiman tuotantoon tuulisuuden, verkkoliittymän, ympäristöarvojen ja -häiriöiden, maankäytön, suunnittelutilanteen, asumisen ja tiestön osalta.

Maakuntakaavaan ei liity selvitystä, jonka perusteella voitaisiin todeta, että maakuntakaavassa osoitetut tuulivoiman tuotantoon soveltuvat alueet soveltuisivat parhaiten tuulivoiman rakentamiseen valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden edellyttämällä tavalla. Ympäristöministeriö toteaa, että tuulivoiman tuotantoon soveltuvien alueiden osoittaminen maakuntakaavassa tuulivoiman pilottikohteiden jatkosuunnittelun ja mahdollisen toteuttamisen turvaamiseksi ei ole riittävä peruste niiden osoittamiseksi maakuntakaavassa.

Ympäristöministeriö katsoo, ettei maakuntakaava perustu maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:n mukaisiin riittäviin selvityksiin maakuntakaavassa tv-merkinnällä osoitettujen tuulivoiman tuotantoon soveltuvien alueiden osalta. Maakuntakaavan selvitysten perusteella ei voida varmistua siitä, täyttääkö maakuntakaava sille maankäyttö- ja rakennuslain 28 §:ssä asetetut sisältövaatimukset kyseisten alueiden osalta maankäyttö- ja rakennuslain 28 §:n 5 momentin edellyttämällä tavalla maiseman, luonnonarvojen ja kulttuuriperinnön vaalimista koskevan tavoitteen osalta. Maakuntakaavan selvitysten perusteella ei voida myöskään varmistua siitä, edistääkö maakuntakaava maankäyttö- ja rakennuslain 24 §:n 2 momentin edellyttämällä tavalla valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden toteuttamista siltä osin, kuin niissä edellytetään, että maakuntakaavassa osoitetaan tuulivoiman hyödyntämiseen parhaiten soveltuvat alueet, yhteys- ja energiaverkostoja koskevassa alueidenkäytössä ja alueidenkäytön suunnittelussa otetaan huomioon arvokkaat luonto- ja kulttuurikohteet ja -alueet sekä maiseman erityispiirteet ja että Vuoksen vesistöalueella ohjataan rakentamista ja muuta maankäyttöä siten, että järviluonnon, maiseman ja kulttuuriperinnön erityispiirteet säilyvät.

Ympäristöministeriö jättää maakuntakaavan tv-merkinnällä osoitetut tuulivoiman tuotantoon soveltuvat alueet lainvastaisina vahvistamatta.

Vahvistamatta jätetyt tv-merkinnällä osoitetut tuulivoiman tuotantoon soveltuvat alueet on merkitty kaavakarttaan punaisella.

Liikenneterminaali/matkakeskus Luumäellä

Maakuntakaavassa on osoitettu Luumäen Uron alueelle uusi liikenneterminaali/matkakeskus. Merkinnän kuvauksen mukaan sillä on osoitettu maakunnallisesti ja seudullisesti merkittävien matkaterminaalien sijainti. Merkinnän kuvauksen mukaan Uron merkintä voi tarkoittaa myös nykyisiä Taavetin tai Jurvalan asemia. Kaavaselostuksen mukaan matkakeskuksen lopullinen sijainti täsmentyy Helsinki-Pietari -raideyhteyden suunnittelun yhteydessä. Suunnitteluratkaisun perusteluissa on todettu Uron alueen varaaminen tarpeelliseksi vaihtoehdoksi mahdollista Helsinki-Pietari -yhteyttä ajatellen, jotta aseman toteuttamismahdollisuuksia ei pilattaisi muulla maankäytöllä.

Helsinki-Pietari -ratayhteyttä on selvitetty Ratahallintokeskuksen teettämässä esiselvityksessä (RHK 2/2008). Ratalinjausta on tutkittu selvityksessä yleispiirteisen maastokäytävän tarkkuudella. Mahdollisen uuden radan yhtymäkohtaa nykyiseen Karjalan rataan ei ole yksityiskohtaisemmilla suunnitelmilla selvitetty, vaan selvityksessä on todettu, että radat yhtyvät Luumäen itäpuolella. Selvityksessä ei myöskään ole esitetty uusia asemia lukuun ottamatta Loviisaa ja Porvoota.

Ympäristöministeriö katsoo, ettei maakuntakaava perustu maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:n mukaisiin riittäviin selvityksiin Uron liikenneterminaali/matkakeskus-merkinnän osalta. Ympäristöministeriö katsoo myös, että johtuen Taavetin, Jurvalan ja Uron terminaalien vaihtoehtoisuudesta sekä Uron terminaalien sijainnin täsmentymättömyydestä radan suunnittelutilanteen vuoksi kaavaratkaisun vaikutuksia ja sitä kautta maakuntakaavalle maankäyttö- ja rakennuslain 28 §:ssä asetettujen sisältövaatimusten täyttymistä ei ole mahdollista arvioida riittävällä tarkkuudella. Ympäristöministeriö jättää liikenneterminaalin/matkakeskusta tarkoittavan merkinnän Uron osalta vahvistamatta.

Vahvistamatta jätetty Uron liikenneterminaalien/matkakeskusten kohdemerkintä on merkitty kaavakarttaan punaisella.

Vähäiset muutokset

Maakuntakaavaan on tehty maankäyttö- ja rakennuslain 31 §:n 6 momentin nojalla ja Etelä-Karjalan liiton suostumuksella seuraavat vähäiset muutokset:

- 1) Raideliikenteen yhteystarpeen merkinnän kuvaus on muutettu seuraavaksi: "Merkinnällä osoitetaan valtakunnallisesti, maakunnallisesti tai seudullisesti merkittävän uuden raideyhteyden yhteystarve."
- 2) Melualueen merkinnän kuvaus on muutettu seuraavaksi: "Merkinnällä osoitetaan merkittävimpiä melualueita. Lappeenrannan lentokentän melualue kuvaa aluetta, jossa lentokentän melun L_{den} -taso ylittää 55 dB. Muukon urheilukeskuksen melualue kuvaa ampumaradan osalta aluetta, jossa melualue-rajauksen sisäpuolella ampumamelun enimmäistaso L_{AImax} ylittää 65 dB ja toisaalta moottoriurheilun aiheuttama melun keskiäänitaso L_{Aeq} ylittää 55 dB. Muiden ampumaratojen, kuten Kaakkois-Suomen rajavartioston Immolan ampumaradan melualueet: melualue kuvaa ampumaradan melualueita, jossa melualue-rajauksen sisäpuolella ampumamelun enimmäistaso L_{AImax} ylittää 65 dB. Puolustusvoimien Taipalsaaren ja Rajavartiolaitoksen Jukajärven raskaiden aseiden ampuma- ja harjoitusalueiden melualueet: rajauksen sisäpuolella melun päiväajan keskiäänitaso L_{Aeq} ylittää ajoittain 55 dB. Moottoriurheilualueen melualue-rajauksen osoittaa alueen, jossa melun keskiäänitaso L_{Aeq} ylittää 55 dB."

Vähäiset muutokset on merkitty kaavakarttaan punaisella.

Oikaisunluonteiset korjaukset

Ympäristöministeriö on maankäyttö- ja rakennuslain 31 §:n 6 momentin nojalla tehnyt maakuntakaavaan seuraavat oikaisunluonteiset korjaukset:

- 1) Kaavakartalle on lisätty osa-aluemerkinnällä osoitetun arvokkaan harjun ge/h-kirjaintunnus Ruokolahden Pipulankankaan ja Häimähuosunniemen itäisemmälle osalle.

- 2) Kaavakartalle on lisätty Suomenniemellä Kaurian ja Karkauden välisen maakunnallisesti merkittävän ympäristön/tien ma/km-merkinnän kirjaintunnuksen rengas ja osoitinviiva.
- 3) Päärata, uusi -merkinnän kuvaus on muutettu seuraavaksi: "Merkinnällä on osoitettu uusi pääradan linjaus. Rata-alueilla on voimassa MRL 33 §:n mukainen rakentamissuunnitelma."

Korjauskehotus

Ympäristöministeriö kehottaa Etelä-Karjalan liittoa tekemään seuraavat korjaukset maakuntakaavaan:

- 1) Moottorikelkkareitin yhteystarpeen merkinnän väri korjataan yhteneväksi kaavakartan merkintöjen kanssa. Rautjärvellä Laikon kylältä valtatielle 6 maakuntakaavassa osoitetun moottorikelkkareitin yhteystarpeen väri muutetaan yhteneväksi muiden vastaavien merkintöjen kanssa.
- 2) Suomenniemellä Kaurian ja Karkauden välisen tien ma/km-merkinnällä osoitetun maakunnallisesti merkittävän ympäristön/tien viivamerkintä muutetaan selvemmin erottuvaksi.

Lisäksi ympäristöministeriö kehottaa tarkistamaan maakuntakaavan selostusta edellä todettujen vahvistamatta jätettyjen merkintöjen sekä maakuntakaavaan tehtyjen vähäisten muutosten osalta sekä lisäämään kaavaselostukseen valtakunnallisesti arvokkaiden moreeni- ja muodostumien osalta ympäristöministeriön vuonna 2007 laatima Valtakunnallisesti arvokkaat moreenimuodostumat -selvitys ja kallioalueiden osalta vesi- ja ympäristöhallituksen vuonna 1992 laatima Luonnon- ja maisemansuojelun kannalta arvokkaat kallioalueet Kymen läänissä -selvitys kaavaselostuksen liitteen 5 luetteloon sekä kohtaan 6.6. Luonnonympäristö ja luonnonvarat.

Maakuntakaavan vahvistaminen

Ympäristöministeriö katsoo, että vahvistettavaksi saatettu Etelä-Karjalan maakuntakaava, muilta kuin edellä vahvistamatta jätetyiltä osin, täyttää sille maankäyttö- ja rakennuslain 28 §:ssä asetetut sisältövaatimukset. Koska maakuntakaavan vahvistamiselle muilta osin ei ole maankäyttö- ja rakennuslain 31 §:n 3 momentista johtuvaa estettä, ympäristöministeriö vahvistaa maakuntakaavan.

Ympäristöministeriö kumoaa maakuntakaava-alueella voimassa olevan seutukaavan lukuun ottamatta vahvistamatta jätettyjen Ar- ja C-aluevarausten alueita. Näiltä osin maakuntakaava-alueella jäävät voimaan 14.3.2001 vahvistetun Etelä-Karjalan seutukaavan 4 aluevarausmerkinnät edellä kohdassa Vahvistamatta jätetyt kaavamerkinnät todetun mukaisesti.

Maakuntakaavan voimaantulo

Ympäristöministeriö määrää maankäyttö- ja rakennuslain 201 §:n perusteella maakuntakaavan tulemaan voimaan ennen kuin se on saanut lainvoiman.

Jatkotoimenpiteet

Etelä-Karjalan liiton on maankäyttö- ja rakennusasetuksen 93 §:n mukaisesti kuuluttava maakuntakaavan voimaantulosta.

Etelä-Karjalan liiton tulee lisäksi lähettää maakuntakaava tiedoksi maankäyttö- ja rakennusasetuksen 95 §:n mukaisille viranomaisille otettavaksi huomioon suunnittelussa, päätöksenteossa sekä alueiden käyttöä koskeviin toimenpiteisiin ryhdyttäessä.

Oikeusvaikutukset

Maankäyttö- ja rakennuslain 32 §:n 1 momentin mukaisesti maakuntakaava on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa yleiskaavaa ja asemakaavaa sekä ryhdyttäessä muutoin toimenpiteisiin alueiden käytön järjestämiseksi.

Maankäyttö- ja rakennuslain 32 §:n 2 momentin mukaisesti viranomaisten on suunnitellaan alueiden käyttöä koskevia toimenpiteitä ja päättäessään niiden toteuttamisesta otettava maakuntakaava huomioon, pyrittävä edistämään kaavan toteuttamista ja katsottava, ettei toimenpiteillä vaikeuteta kaavan toteuttamista.

Sovelletut oikeusohjeet

Maankäyttö- ja rakennuslaki (132/1999) 4 § 3 mom., 6 §, 9 §, 10 §, 17 §, 24 §, 25 §, 27 §, 28 §, 29 §, 30 §, 31 §, 32 §, 33 §, 62 §, 114 §, 188 § 3 mom. ja 201 §

Maankäyttö- ja rakennusasetus (895/1999) 1 §, 10 §, 12 §, 13 §, 93 § ja 95 §

Ympäristöministeriön asetus (31.3.2000) maankäyttö- ja rakennuslain mukaisissa kaavoissa käytettävistä merkinnöistä

Kuntalaki (365/1995) 90 § ja 92 §

Luonnonsuojelulaki (1096/1996) 65 §

Valtion maksuperustelaki (150/1992) 8 §

Ympäristöministeriön asetus ympäristöministeriön maksullisista suoritteista (1142/2009) 3 §

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä.

Asunto- ja viestintäministeri

Krista Kiuru

Aluesuunnitteluneuvos

Ulla Koski

LIITE

Valitusosoitus

Oikaisuvaatimusohje

MAKSU JA JAKELU

Päätös, maksutta

Etelä-Karjalan liitto, Kauppakatu 40 D, 53100 Lappeenranta
 Etelä-Karjalan luonnonsuojelupiiri ry asiakumppaneineen, Kimmo Saarinen, Etelä-Karjalan Allergia- ja Ympäristöinstituutti, Lääkäritie 15, 55330 Tiuraniemi
 Aarre ja Aira Jokelainen asiakumppaneineen, Niemensalmentie 59, 54120 Pulp
 Markku Kauria ja Harri Pettinen/Markku Kauria, Lopperintie 122, 52830 Suomenniemi
 Eero Pöyhjän perikunta/Sirpa Vesterinen, Haukilahdentie 601, 54120 Pulp

Päätösäljennös saantitodistuksella, maksu 200 euroa (laskutetaan erikseen)

Lauri Hyrkkänen asiakumppaneineen, Pönniäläntie 503, 54940 Solkei
 Risto Kaivola, Ritatie 26, 54100 Joutseno
 Väinö Kauria perikunta/Simo Kauria, Lopperintie 101, 52830 Suomenniemi
 Kirsti Kilpi, Lipiäläntie 201, 54100 Joutseno
 Jorma Lähde, Lipiäläntie 214, 54100 Joutseno
 Heimo ja Annikki Piiparinen, Seunakuja 1, 54110 Lampikangas
 UPM-Kymmene Oy, Reijo Turunen, PL 32, 37601 Valkeakoski

Yhteisissä valituksissa päätös on toimitettu valituksessa ilmoitetulle yhdyshenkilölle. Jollei yhdyshenkilöä ole ilmoitettu, päätös on toimitettu valituksen ensimmäiselle allekirjoittajalle tai vastaselityksen ensimmäiselle allekirjoittajalle, mikäli sen allekirjoittaja on muu kuin valituksen ensimmäinen allekirjoittaja. Päätöksen vastaanottajan on hallintolainkäyttölain (586/1996) 55 §:n 2 momentin sekä hallintolain (434/2003) 56 §:n 2 momentin nojalla ilmoitettava tämän päätöksen tiedoksisaannista valituksen muille allekirjoittajille. Ilmoittamisen laiminlyönnistä tai sen viivästyisestä voi ilmoitusvelvolliselle hallintolain 68 §:n 1 momentin nojalla seurata korvausvelvollisuus.

Tiedoksi

Sisäasiainministeriö
 Puolustusministeriö
 Valtiovarainministeriö
 Opetus- ja kulttuuriministeriö
 Maa- ja metsätalousministeriö
 Liikenne- ja viestintäministeriö
 Työ- ja elinkeinoministeriö
 Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö
 Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
 Ympäristöministeriön luontoympäristöosasto

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Ympäristöministeriön päätökseen tyytymätön saa hakea siihen muutosta korkeimmalta hallinto-oikeudelta kirjallisella valituksella. Siltä osin, kun ympäristöministeriö on jättänyt maakuntakaavan vahvistamatta, muulla kuin maakunnan liitolla tai kunnalla ei ole oikeutta hakea muutosta (maankäyttö- ja rakennuslain 191 § 3 momentti). Valituskirjelmä on toimitettava valitusajassa korkeimman hallinto-oikeuden kirjaamoon.

Valitusaika

Valitus on toimitettava valitusviranomaiselle viimeistään kolmantenakymmenentenä (30) päivänä päätöksen antopäivästä, sitä päivää lukuun ottamatta. Valituksen tulee olla perillä virka-aikana eli viimeistään klo 16.15. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto valitusaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivänä.

Valituksen sisältö

Valituskirjelmässä on ilmoitettava

- valittajan nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa
- päätös, johon haetaan muutosta, miltä kohdin muutosta haetaan, mitä muutoksia vaaditaan tehtäväksi ja millä perusteella muutosta vaaditaan.

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valituskirjelmä on valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitettava.

Valituksen liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- ympäristöministeriön päätös alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- asiamiehen valtakirja, mikäli valituksen on laatinut valittajan valtuuttama asiamies
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo toimitettu viranomaiselle.

Valituksen toimittaminen perille

Valituskirjelmän voi viedä valittaja itse tai hänen valtuuttamansa asiamies. Sen voi omalla vastuulla lähettää myös postitse, toimittaa lähetin välityksellä tai sähköpostilla. Valituskirjelmä on toimitettava niin ajoissa, että se ehtii perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Muutoksenhakijalta peritään korkeimmassa hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu 226 euroa (laki 1213/2010). Tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetussa laissa (701/1993) on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä.

Korkeimman hallinto-oikeuden

postiosoite: PL 180, 00131 Helsinki
käyntiosoite: Unioninkatu 16, 00130 Helsinki
puhelinvaihte: 010 36 40200
telekopio: 010 36 40382
sähköpostiosoite: korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi

OIKAISUVAATIMUSOHJE

Jos maksuvelvollinen katsoo, että maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, hän voi vaatia siihen oikaisua ympäristöministeriöltä.

Oikaisuvaatimus on toimitettava ympäristöministeriölle (6) kuukauden kuluessa maksun määräämisestä.

Oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava

- oikaisua vaativan nimi, asuinpaikka ja postiosoite
- vaatimus maksun muuttamiseksi
- oikaisuvaatimuksen perustelut

Oikaisuvaatimus on oikaisuvaatimuksen tekijän tai oikaisuvaatimuksen muun laatijan omakätisesti allekirjoitettava. Jos ainoastaan laatija on allekirjoittanut oikaisuvaatimuksen, siinä on mainittava myös laatijan nimi, asuinpaikka ja postiosoite.

Oikaisuvaatimukseen on liitettävä maksun määräämisen perusteena oleva asiakirja alkuperäisenä tai jäljennöksenä.

Omalla vastuullaan oikaisuvaatimuksen voi lähettää postitse tai lähetin välityksellä. Postiin oikaisuvaatimus on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille oikaisuvaatimusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä.

Ympäristöministeriö

postiosoite:	PL 35, 00023 Valtioneuvosto
kirjaamon käyntiosoite:	Fabianinkatu 6 A, Helsinki
puhelinvaihte:	020 610 100
telekopio:	(09) 1603 9320
sähköpostiosoite:	kirjaamo.ym@ymparisto.fi